

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

לפני כבוד השופט מוטי פירר

תובע צורי נעמן שדי ויקטור - ע"י ב"כ עו"ד א. כץ

נגד

נתבעים

1. עדיליה טמיר – ניתן פסק דין
2. שי פולט – ניתן פסק דין
3. דוד רפאל אסולין - ע"י ב"כ עו"ד י. יפרח ז"ל, ע. סולומון
4. עמית קום אסולין - ע"י ב"כ עו"ד א.נ. כאהן
5. גיורא גרינברג
6. גיא בצלאל
7. אבישי אושרי
8. עמוס הררי - ע"י ב"כ עו"ד ל. דובדבני

פסק דין

"תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר: כל מי שיש לו מעות ומלווה אותם שלא ברבית עליו הכתוב אומר (תהלים טו, ה) "כספו לא נתן בנשך ושוחד על נקי לא לקח, עושה אלה לא ימוט לעולם". הא למדת, שכל המלוה ברבית נכסיו מתמוטטין" (תלמוד בבלי, בבא מציעא, דף ע"א ע"א).

"מאד מאד צריך אדם ליזהר באיסור ריבית, וכמה לאוין נאמרו בו... וכל הנותן בריבית נכסיו מתמוטטין..." (טור יורה דעה, סימן ק"ס, רבי יעקב בן אשר "בעל הטורים", אשכנז וספרד, המאה הי"ג-י"ד).

1. התובע, איש עסקים המכהן במקביל כרבה של מועצה אזורית, פותה על ידי גורמים שונים להעמיד עבור הנתבעת 1 הלוואה בריבית בשיעור של שנים עשר אחוזים לשנה בתוספת מע"מ. מטרת ההלוואה, כך נאמר לו, לפרוע חובותיו של בן משפחתה אשר נקלע לתסבוכת מול גורמים בשוק האפור. לצורך הבטחת החזר ההלוואה והריבית, נרשמה משכנתה בלשכת רשם המקרקעין על חלקת קרקע שבבעלות הנתבעת 1 לזכותו של התובע.

2. התובע מעולם לא פגש בנתבעת 1 או בקרוב משפחתה, אולם לאחר השלמת רישום המשכנתה לטובתו מסר מספר סדרות של שיקים בסך כולל של 1,200,000 ₪. השיקים גולגלו לידי גורמים שונים, חלקם עלומים, נפרעו במלואם ועקבותיהם נעלמו.

3. עד מהרה התברר כי מדובר ב'תרגיל עוקץ'. הנתבעת 1 לא ביקשה לקבל כל הלוואה, לא הסכימה מעולם למשכן את מקרקעיה, לא חתמה על הסכם הלוואה ומסמכי מישכון, ואף לא על ייפוי כוח המסמך אחרים לכך. מסמכי המשכנתה זויפו כולם מהחל ועד כלה. כך נקבע בהליך קודם

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

שהתנהל בין הצדדים בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד (ת"א 18-08-16742), אשר בעקבותיו נמחקו המשכנתה והמשכון.

4. התובע נותר אפוא ללא כספו, ללא המשכנתה וללא כל בטוחה אחרת להשבת כספו. כעת תובע הוא את כלל הגורמים אשר לדבריו נטלו חלק בדבר. תחילה הפנה את תביעתו גם כלפי הנתבעת 1, אולם לבסוף ניאות למחוק תביעתו זו כלפיה, לאחר ששוכנע כי גם היא, כמוהו, נפלה קרבן לתרגיל.
5. אין חולק כי התובע העביר כספים בסכום הנזכר לעיל במסגרת עסקת ההלוואה הדמיונית וכי כספו ירד לטמיון. השאלה הנדונה בהליך זה היא – ידם של מי מהנתבעים במעל.

תמצית סיפור המעשה וזהות הצדדים

6. התובע, הרב צורי נעמן שדי ויקטור (ייקרא להלן לשם הקיצור - "צורי") הוא איש עסקים המכהן גם כרבה של המועצה האזורית גן רווה. בחודש מרס 2018, פנה אליו הנתבע 6, מר גיא בצלאל ("בצלאל") המוכר לו כימתווך עסקי, וסיפר לו על הנתבעת 1 גבי עדיליה טמיר ("טמיר") ועל קרוב משפחה אשר הסתבך בחובות למלווים שונים בשוק האפור. לדבריו, נזקקה טמיר בדחיפות להלוואה על מנת לפרוע את חובותיו של האחייך, ולצורך כך נכונה היא להעמיד כבטוחה לפירעון ההלוואה מקרקעין שבבעלותה בדרך של רישום משכנתה. מדובר בחלקה 227 בגוש 3470 המצויה בשטח היישוב אירוס, אשר בתחום המועצה האזורית גן רווה בסמוך לנס ציונה ("המקרקעין"). עוד סיפר בצלאל לצורי כי ענייניה של טמיר מטופלים בידי עורך דינה הנתבע 3 רפאל דוד אסולין ("אסולין"), האחוז בידו יפוי כוח החתום על ידה וכי הוא מוסמך לפעול בשמה באמצעותו. צורי נענה להצעה והצדדים נערכו לעסקה. בצלאל גייס לצורך כך את חברו הטוב הנתבע 5 עו"ד גיורא גרינברג ("גרינברג"), על מנת שייצג את צורי בעסקת ההלוואה. בצלאל הוא גם זה שקבע מה יהיה שכר טרחתו של גרינברג בתמורה לייצוגו של צורי – 10,000 ₪ בתוספת מע"מ. דובר על הלוואה המובטחת במשכנתה לפרק זמן של מספר חודשים עד אשר יעלה בידי טמיר למכור את המגרש.
7. בימים שלאחר מכן, יצר עו"ד גרינברג לדבריו קשר עם עו"ד אסולין, הן קשר טלפוני והן תכתובת באמצעות דוא"ל, על מנת לתאם את הכנת המסמכים הנדרשים – הסכם ההלוואה, שטרות המשכנתה, תנאי המשכנתה וכיו"ב. באותה עת נשקלה גם האפשרות לעריכת הסכם מכר מקרקעין בין טמיר לבין צורי חלף עסקת משכנתה, אולם אפשרות זו ירדה עד מהרה מהפרק. גרינברג הציג תכתובת דואר אלקטרוני בינו לבין אסולין בין הימים 20.3.18 ו-25.3.18 באמצעותה הועברו ביניהם פרטי הצדדים והעסקה וכן טיוטות המסמכים השונים. טיוטות מסמכי העסקה נשלחו בדוא"ל מאת גרינברג גם לצורי ביום 21.3.18 לצורך עיון וקבלת הערות.
8. ביום 25.3.18 התקיימה פגישה בין בצלאל, צורי וגרינברג בבית קפה ברחובות ("פגישת בית הקפה"). מדובר בפגישה מקדימה אשר נועדה לסכם את עיקרי העסקה ולעבור על המסמכים השונים, בטרם תתקיים פגישת החתימה בביתו של אסולין בהמשך אותו הערב. בפגישת בית הקפה דובר בין הצדדים על פרטי העסקה, לפיה ילווה צורי לטמיר סך של 900,000 ₪ בריבית של 1%

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

לחודש בתוספת מע"מ, ולביטחון החזר ההלוואה תמשכן טמיר לצורי את המקרקעין שבבעלותה. בפגישה זו פגש צורי לראשונה את גרינברג, לאחר שבצלאל ערך את ההיכרות ביניהם, ובין הצדדים הוסכם כי גרינברג ייצגו בעסקה. הובהר בפגישה על ידי בצלאל כי טמיר עצמה איננה שוהה בישראל בימים אלו אולם עורך דינה אסולין אחז בייפוי כוח המסמיכו לחתום ולהתחייב בשמה ובמקומה. בעת הפגישה עברו גרינברג וצורי על הוראות טיוטת הסכם ההלוואה ולבקשת צורי אף בוצעו מספר תיקונים, כדוגמת הוספת סעיף בדבר "היתר עסקא" הנועד להכשיר הלכתית את ההלוואה בריבית, אשר ככלל אסורה על פי דיני תורת ישראל. עוד שונה אופן העברת כספי ההלוואה מאת צורי לטמיר – בשיק ולא בהעברה בנקאית כפי שנוסח תחילה על ידי גרינברג. על מנת להבטיח את כספו של צורי דובר על כך שכספי ההלוואה יינתנו על ידו רק לאחר שהמשכנתה תירשם בפועל לזכותו בלשכת רשם המקרקעין.

9. בתום הפגישה בבית הקפה נסעו השלושה לביתו של אסולין ("פגישת בית אסולין") לצורך השלמת העסקה וחתימה על המסמכים. אשר לתוכן פגישה זו חלוקות הדעות: אסולין איננו מכחיש את דבר קיומה של הפגישה בביתו, אולם לטענתו, התברר במהלכה כי אין כל אפשרות להוציא את העסקה אל הפועל. הטעם לכך הוא היעדרו של ייפוי כוח המסמיך את אסולין לחתום בשם טמיר, והעובדה שהוא למעשה כלל לא מכיר אותה ולא פגש בה מעולם. לפיכך פוזרה הפגישה בלא שהתרחש דבר והצדדים יצאו את ביתו כלעומת שבאו. אסולין שב והדגיש בעדותו כי הוא כלל איננו מכיר את טמיר, מעולם לא פגש בה, לא קיבל ממנה כל ייפוי כוח ואף לא חתם בשמה על דבר. לדבריו, החתימות על הסכם ההלוואה ועל אימות ייפוי הכוח של טמיר אשר הוצגו בפני בית המשפט, כלל אינן חתימותיו. עוד מכחיש אסולין את טענות גרינברג לפיהן ערב הפגישה התקיימו חילופי מסרים ביניהם באמצעות הטלפון והדואר האלקטרוני. גרינברג מצדו הציג העתקי תכתובת דוא"ל בינו לבין אסולין ואף תדפיס שיחות מאת חברת הסלולר ממנו עולה כי התקיימה שיחת טלפון בין השניים ביום 20.3.18, אולם אסולין מכחיש את הדברים. לדבריו, על אף שמספר הטלפון המופיע בתדפיס השיחות הוא אכן מספר הטלפון שלו, כתובת הדוא"ל שהוצגה על ידי גרינברג כלל אינה כתובתו.

10. מנגד, לשיטת צורי וגרינברג, הציג עצמו אסולין באותה הפגישה כמיופה כוחה של טמיר ואף הציג בפניהם את מסמך ייפוי הכוח החתום על ידה ומאומת על ידו (בתוך נספח ו' לתצהיר גרינברג). בעת הפגישה סיפר להם כי לא ניתן באותה העת ליצור קשר טלפוני עם גב' טמיר שכן היא מצויה בשיט בלב ים ואיננה זמינה טלפונית, אולם לאחר שהוצג מסמך ייפוי הכוח ואף הובהר שכספי ההלוואה יימסרו רק לאחר רישום בפועל של המשכנתה לזכותו של צורי, נחה דעתו של גרינברג והוא לא ראה כל מניעה לקדם את העסקה. לפיכך חתמו הצדדים – צורי, וכן אסולין בשם טמיר – על הסכם ההלוואה, על שטרות המשכנתה ועל מסמך 'תוספת לשטר משכנתה' האמור להיות מצורף לשטרות המוגשים לרישום. מסמכים אלו הוכנו עוד קודם לפגישה על ידי גרינברג ואסולין בשיתוף פעולה. באותו מעמד חתם אסולין בשם טמיר על המסמכים הנ"ל מכוח ייפוי הכוח שאחז

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

בידו, כך לשיטת גרינברג. לדברי צורי, הסכם ההלוואה נחתם אכן באותו פגישה מכוח ייפוי הכוח הנ"ל, אולם שטרות המשכנתה נחתמו מספר ימים לאחר מכן כאשר בצלאל ואסולין באו לביתו והחתימוהו על גביהם.

11. עיון במסמך ייפוי הכוח אשר צורף להסכם ההלוואה ואשר מכוחו הוא נחתם, מעלה את הממצאים הבאים: בכותרת המסמך נכתב "ייפוי כוח בלתי חוזר נוטריוני" ואולם המסמך איננו מאומת על ידי נוטריון. בגוף המסמך מייפה גב' עדיליה טמיר את עו"ד ר. דוד אסולין לבצע מגוון רחב של פעולות ובין היתר למכור בתמורה או ללא תמורה, לשעבד או למשכן לכל צד שלישי את המקרקעין הידועים כגוש 3740 חלקה 227 המצויים בשטחה המוניציפלי של 'גני תקווה' (על אף שהמקרקעין מצויים ביישוב אירוס שבתחום המועצה האזורית גן רוה). ייפוי הכוח לא נועד לבצע פעולה ספציפית לטובת צד שלישי מסוים, אלא לבצע כל פעולה שהיא עבור כל צד שלישי שהוא. בתחתית המסמך נחזית להופיע חתימת ידה של גב' טמיר, אימות החתימה נחזה להיות חתום בידי עו"ד דוד אסולין (חתימה ללא חותמת וללא מספר רישיון) והתאריך הוא 27.12.17, כשלושה חודשים בטרם הפגישה בבית אסולין (להלן: "ייפוי הכוח").

12. לדברי צורי וגרינברג ובניגוד לעמדת אסולין, באותה פגישה נחתם הסכם ההלוואה בין צורי – 'המלווה', לבין גב' טמיר באמצעות עו"ד אסולין מכוח יפוי הכוח הנ"ל – 'הלווה' (נספח ו' לתצהיר גרינברג). עיקרי ההסכם הם אלו: צורי ילווה לגב' טמיר סך של 900,000 ₪; טמיר תשיב לצורי את סכום ההלוואה כשהוא נושא ריבית חודשית בשיעור אחוז אחד לחודש בתוספת מע"מ; ההלוואה תינתן באמצעות "שיק לפקודת הלווה ובהתאם לבקשת הלווה" בכפוף לרישום משכנתה על המקרקעין; תשלום הריבית בסך 9,000 ₪ לחודש בתוספת מע"מ ייעשה מדי חודש בחודשו, ומועד פירעון ההלוואה הסופי יהיה ביום 25.6.18, היינו בתום שלושה חודשים ממועד החתימה; עם פירעון ההלוואה והריבית, תימחק המשכנתה; אי פירעון ההלוואה או הריבית במועד יחייב את הלווה בתשלום פיצוי מוסכם בסך 90,000 ₪ (להלן "הסכם ההלוואה הראשון").

13. ככל שאכן נחתמו באותה פגישה (לדברי גרינברג) או מספר ימים לאחר מכן (לדברי צורי), על ידי צורי ועל ידי אסולין בשם טמיר, גם שטרות המשכנתה ומסמך 'תוספת לשטר משכנתה', הרי שאלו לא הוגשו כראיה. להלן ניווכח כי השטרות באמצעותן נרשמה בפועל בסופו של יום המשכנתה בלשכת רשם המקרקעין היו אחרים, שכן כלל החתימות שעל גבם זויפו. כך גם המסמכים ששימשו מאוחר יותר לרישום משכון ברשם המשכונות לטובת צורי על זכויותיה של טמיר במקרקעין. עוד נגלה כי הסכם ההלוואה שצורף לשטרות המשכנתה שהוגשו לרישום היה הסכם אחר, אשר החתימות המופיעות עליו, לרבות חתימתו של צורי עצמו, זויפו אף הם, וכך גם ייפוי הכוח שהופקד בלשכת רשם המקרקעין יחד עם שטרות המשכנתה. במילים אחרות: מסמכים אחרים ומזויפים, ולא אלו שנחתמו באותו הערב בפגישה בית אסולין, לשיטת גרינברג וצורי, היו אלו שעמדו ביסוד רישום המשכנתה בלשכת רשם המקרקעין.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 20-07-38087 ויקטור נ' עדיליה ואח'

14. לדברי גרינברג, דובר תחילה על כך שהוא יפתח חשבון נאמנות אליו יעביר צורי את מלוא כספי ההלוואה ולאחר רישום המשכנתה יועברו כספים אלו מתוך חשבון הנאמנות לידי אסולין. ואכן נחתם בין השניים הסכם נאמנות הנושא את תאריך העסקה 25.3.18 (נספח ט' לתצהיר גרינברג). הסכם זה קובע בין היתר כי כספי ההלוואה יועברו לחשבון הנאמנות שיפתח גרינברג ומשם יועברו לידי הלווה טמיר או ב"כ אסולין או בהתאם להוראותיהם, זאת לאחר שגרינברג יודא כי המשכנתה אכן נרשמה כדין. עוד הוסכם בהסכם הנאמנות כי גרינברג יערוך תיעוד של הכספים המועברים מאת צורי לנמענים השונים עליהם יורו טמיר או אסולין. ואולם לאחר מספר ניסיונות שלא צלחו מצדו של גרינברג לפתוח חשבון נאמנות מול מספר בנקים, הוחלט לוותר על כך. בעצת בצלאל סוכס כי תחילה יפקיד צורי סך של 90,000 ₪ בנאמנות בחשבונו של גרינברג להוכחת רצינותו (כך לשיטת צורי), ולאחר רישום המשכנתה תועבר יתרת כספי ההלוואה ישירות מאת צורי לידי אסולין או בהתאם להוראותיו. ואכן ביום 10.4.18 העביר צורי סך של 90,000 ₪ בנאמנות לידי גרינברג (לחשבון ששימש אותו כעורך דין) ובסמוך לאחר מכן גם שילם צורי לגרינברג את שכר טרחתו בסך 10,000 ₪ בתוספת מע"מ. לדברי גרינברג הסכום הנ"ל בסך 90,000 ₪ אשר הועברו לחשבונו הוצג לו על ידי בצלאל כשכר טרחתו של האחרון עבור התיווך בעסקת ההלוואה. לימים העביר גרינברג, לדבריו, מתוך הסכום האמור, סך של 60,000 ₪ לידי גיא בצלאל. במהלך ניהול הליך זה השיב גרינברג לצורי את מלוא הסכום האמור בסך 90,000 ₪.

15. לשיטת גרינברג וצורי, במועד הפגישה בבית אסולין או בסמוך לכך נחתמו במקביל להסכם ההלוואה, גם שטרות המשכנתה. שטרות אלו נחתמו בין צורי מצד אחד – בעל המשכנתה, לבין טמיר באמצעות אסולין מצד שני – הממשכנת. ואולם ביום 12.4.18 נרשמה משכנתה על זכויות טמיר במקרקעין לטובת צורי מכוח שטר משכנתה אחר לגמרי, אליו צורף הסכם הלוואה אחר ("רישום המשכנתה"). מדובר בשטר אשר נחזה להיות חתום על ידי צורי ועל ידי טמיר עצמם, כאשר חתימות שניהם נחזות להיות מאומתות על ידי הנתבע 2 עו"ד שי פולט ("פולט") בחתימת ידו ובחותמתו. מהשטרות עולה כי פולט גם אישר בחתימתו את נכונות הפרטים המופיעים בשטר בהתאם להוראות תקנה 14(ב) לתקנות המקרקעין (ניהול ורישום), תשע"ב-2011 (מוצגים 17 ו-18 לתיק מוצגי צורי).

16. נקדים את המאוחר ונגלה כבר עתה, כי כלל החתימות על גבי שטר המשכנתה שנרשם זויפו וכי אין מדובר בחתימותיהם של טמיר, צורי או עו"ד פולט. ללשכת רשם המקרקעין הוגש במקביל גם עותק של הסכם ההלוואה, אולם הפעם פולט חתום בשם טמיר על ההסכם כמיופה כוח, ולא אסולין ("הסכם ההלוואה השני" – מוצג 21 למוצגי צורי). למסמכים אלו אשר הוגשו לרישום צורף גם ייפוי כוח הנחזה להיות חתום על ידי טמיר, אף הוא מיום 27.12.17, המייפה הפעם את כוחו של פולט לפעול בשמה ולבצע כל פעולה במקרקעין ("ייפוי הכוח לפולט" – מוצג 18 למוצגי צורי). לימים התברר כי החתימות על גבי ייפוי כוח זה זויפו אף הן.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

17. את פעולת רישום המשכנתה בפועל בלשכת רשם המקרקעין ביצע מר אבישי אושרי (נתבע 7), באמצעות ייפוי כוח כללי הנחזה להיות חתום על ידי עו"ד שי פולט מיום 11.4.18, המסמיכו לפעול לביצוע פעולת הרישום. גם חתימתו של פולט על גבי ייפוי כוח זה – מזויפת ("ייפוי הכוח לאושרי" – מוצג 20 למוצגי צורי). וכך ביום 14.4.18, מכוח כלל המסמכים המזויפים הנ"ל, נרשמה המשכנתה לטובתו של צורי על זכויות טמיר במקרקעין. בהמשך הדרך נרשם גם משכון ברשם המשכונות לטובת של צורי על זכויותיה של טמיר במקרקעין, אף זאת בהסתמך על חתימות מזויפות של כלל המעורבים (נספחים 17-19 ו-21 לתצהיר צורי).

18. **העברת הכספים – הפעימה הראשונה**: מאז פגישת בית אסולין, לא התקיים עוד כל קשר ישיר בין צורי לבין גרינברג, אלא באמצעות בצלאל, אשר שימש כאיש קשר ומתווך בין הצדדים לעסקה. לאחר שנרשמה המשכנתה הודיע זאת בצלאל לצורי והאחרון חש בטחון להעביר את כספי ההלוואה לטמיר. לפיכך בין התאריכים 12.4.18 ועד 25.4.18 העביר סדרה של 12 שיקים בסכום כולל של 810,000 ₪ לידי בצלאל, (אשר יחד עם הסכום שהעביר צורי לידי גרינברג בתחילה בסך 90,000 ₪ מהווים את סכום ההלוואה). חלק קטן מהשיקים נמשכו על ידי צורי לפקודת מוטבים שונים בהתאם להוראות בצלאל, אך רובם נרשמו ללא שם מוטב, שכן לצורי נאמר כי הם מיועדים להימסר לגורמים השונים בשוק האפור, נושיו של קרוב משפחתה של טמיר, על כן פרטיהם ימולאו על ידי בצלאל ואסולין. כנגד מסירת השיקים לידי בצלאל, מסר האחרון לידי צורי אישורים הנחזים להיות חתומים על ידי אסולין בו הוא מאשר את קבלתם. גרינברג מצדו אישר בעדותו כי בצלאל עדכן אותו בכך שהמשכנתה נרשמה ושצורי החל להעביר את כספי ההלוואה בהתאם להוראות טמיר או אסולין. גרינברג הסתפק בכך ולא ביקש לקבל לעיונו את העתק שטר המשכנתה שאושר לרישום. נקדים ונאמר, כי לו היה מקבל העתק השטר לעיונו, היה בוודאי מבחין בכך ששמו של אסולין נעדר ממנו, ותחתיו מופיע עו"ד פולט אשר כלל אינו מוכר לו. כאמור, בכל אותה תקופה לא התקיימה ולו שיחת טלפון אחת ישירה בינו לבין צורי ואף לא בינו לבין אסולין.

19. **העברת כספים – הפעילות השנייה והשלישית**: בראשית חודש מאי 2018 פנה בצלאל שוב לצורי וביקש בשם טמיר להגדיל את סכום ההלוואה, על בסיס הבטוחה הקיימת – המשכנתה אשר נרשמה זה מקרוב על המקרקעין. צורי נענה לכך ומסר שיקים נוספים לידי בצלאל: קבוצה אחת של 3 שיקים למועדים 3-17 לחודש מאי 2018 בסך כולל של 120,000 ₪, אשר כנגדם ניתן לצורי על ידי בצלאל אישור הנחזה להיות חתום על ידי אסולין, ובהמשך סדרה נוספת של 5 שיקים נוספים למועדים שבין 15.6.18 עד 1.7.18, על סך כולל של 180,000 ₪. שם המוטב בשתי סדרות שיקים אלו היתה גב' טמיר. במקביל מסר בצלאל לידי צורי מסמך שכותרתו 'תוספת להסכם הלוואה' הנחזה להיות חתום על ידי טמיר באמצעות מיופה כוחה עו"ד פולט, ואשר על פיו הוגדל סכום ההלוואה בסך של 500,000 ₪ לסך כולל של 1,400,000 ₪ (על אף שלאמתו של דבר הוגדל הסכום ב-300,000 ₪ לסכום כולל של 1,200,000 ₪ בלבד). זמן מה לאחר מכן הציג בצלאל בפני צורי מסמך המעיד על כך שביום 10.6.18 נרשם לטובתו משכון ברשם המשכונות על זכויותיה של טמיר במקרקעין על

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

סך כולל של 1,400,000 ₪. גרינברג לא היה מעורב כלל בהעברת כספי הפעימה השניה והשלישית ולא היה מודע לכך, שכן מאז חתימת הסכם ההלוואה (על סך 900,000 ₪) לא התקיים כאמור כל קשר ישיר בינו לבין צורי.

20. אסולין מכחיש כי השיקים שמסר צורי הגיעו לידי, ואף מכחיש כי חתם על אישורי קבלתם. כזכור אישורים אלו הנחזים להיות חתומים על ידי אסולין נמסרו לצורי על ידי בצלאל, ולא התקיים כל מפגש נוסף בין צורי לאסולין, זולת פגישת בית אסולין הנזכרת לעיל, ואולי פגישה נוספת מספר ימים לאחר מכן לצורך חתימה על שטרי המשכנתה. על אף האמור, מודה אסולין כי שניים מתוך כלל השיקים נמסרו לו מאת בצלאל, והם אף הופקדו בחשבונה של אשתו דאז – גב' עמית אסולין הנתבעת 4 (כיום גב' עמית קום – להלן "עמית"). מדובר בשני שיקים על סך 50,000 ₪ כל אחד ובסך הכול 100,000 ש"ח, אשר כנגדם מסר אסולין לדבריו לידי בצלאל סכומים במזומן בגובה סכומי השיקים בניכוי עמלת ניכיון בשיעור 20%. למעט שני שיקים אלו, טוען אסולין כי לא הגיעו לידי שיקים נוספים שנמשכו על ידי צורי. שני השיקים הנ"ל הופקדו על ידי אסולין בחשבונה של אשתו עמית, שכן חשבונו שלו היה באותה עת ביתרת חובה. עמית מצדה טוענת, כי אסולין בעלה דאז, פעל בחשבונה ללא הרשאתה וללא מעורבותה, אם כי אין מחלוקת שהחשבון שימש את צורכי המשפחה ובפועל תיפקד כחשבון משותף, גם אם נשלט ונוהל בעיקר על ידי אסולין. לימים התגרשו בני הזוג, ובהסכם הגירושין נכתב מפורשות כי אסולין נוטל על עצמו את מלוא האחריות בקשר עם הליך משפטי זה שלפנינו. אין חולק כי למעט העובדה ששני השיקים הנ"ל הופקדו בחשבונה, עמית לא היתה מעורבת באופן אישי בכל נסיבות הפרשה ולא הייתה מודעת להן.

21. חלק מהשיקים שמסר צורי, מצאו את דרכם לעסקו של מר עמוס הררי הנתבע 8 ("הררי"). מדובר בעסק מורשה למתן שירותי ניכיון שיקים (המכונה 'ציינג'י'). כפי שעלה מחומר הראיות, מדובר בחמישה שיקים בסך כולל של 270,000 ₪ בלבד, אשר נפרעו בחשבונו של הררי. לדבריו, שיקים אלו נמסרו לבית העסק שלו על ידי משה רוזנברג, לקוח הנוהג לפרוט אצלו שיקים כדבר שבשגרה משך שנים ("רוזנברג"), והופקדו בחשבונו של הררי בבנק. לדבריו, רק לאחר שנפרעו השיקים בפועל בחשבונו, מסר הוא לידי רוזנברג את סכומם במזומן בניכוי עמלת ניכיון וריבית. סכומי העמלה והריבית ששולמו להררי בגין ניכיון השיקים הנ"ל עומדים על סך 1,620 ₪. בטרם הפקיד הררי את השיקים בחשבון הבנק שלו, הוא לא מצא לנכון להתקשר למושך השיקים – צורי – ולוודא כי השיקים כשירים וראויים להפקדה. מנגד אין חולק, כי גם לו היה הררי יוצר קשר עם צורי בטרם הפקדת השיקים בחשבונו, היה האחרון מאשר לו להפקידם, שכן באותה העת סבר כי השיקים מיועדים להימסר לנושי קרוב משפחתה של טמיר מהשוק האפור (עדות צורי מיום 17.6.24 עמ' 40).

22. זמן לא רב לאחר העברת כספי הפעימה השלישית, זומן צורי לחקירה במשטרה בחשד למעורבות במעשה מרמה. בעת החקירה למד לראשונה על כך שגב' טמיר מעולם לא חתמה על ייפוי כוח כלשהו לאסולין או לפולט, לא ביקשה מעולם כל הלוואה ולא נתנה הסכמתה לשעבוד מקרקעיה,

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

והן המשכנתה והן המשכון שנרשמו לטובתו התבססו על מסמכים שהוכנו וזויפו שלא בידיעתה. בסמוך לאחר מכן הגישה טמיר תביעה לבית המשפט המחוזי מרכז לוד (ת"א 18-08-16742) כנגד צורי, פולט ורשם המקרקעין, תובענה אשר פתחה את ההליכים המשפטיים בין כלל הצדדים, לרבות הליך זה. בתביעה עתרה טמיר להצהרה על בטלות ייפוי הכוח המזויפים, הסכמי ההלוואה, המשכנתה והמשכון שנחתמו בשמה באמצעותם. צורי הגיש תביעה-שכנגד כספית, הן כנגד טמיר והן כנגד יתר הנתבעים המפורטים בכותרת הליך זה.

23. ביום 1.4.19 הודיע צורי על מחיקת התביעה שכנגד אשר הגיש כנגד טמיר במסגרת ת"א 16742-08-18, זאת לאחר שהבין כי האחרונה נפלה בעצמה קרבן לתרגיל, ממש כמוהו, וכי אין לה חלק בתרמית. ביום 13.5.19 ניתן פסק דין בתביעתה העיקרית של טמיר בהליך הני"ל, בו הוצהר כי ייפוי הכוח מאת טמיר לאסולין ולפולט הינם מזויפים ועל כן בטלים, וממילא בטלים גם הסכם ההלוואה המשכנתה והמשכון אשר נחתמו מכוחם. צורי אף חויב בהוצאותיה של טמיר. בכך למעשה באה לידי סיום יריבותה של טמיר עם יתר הגורמים המעורבים והיא יצאה מהתמונה. התביעה-שכנגד הכספית שהגיש צורי כנגד יתר הנתבעים, למעט טמיר, הועברה לבית משפט זה מטעמי סמכות עניינית והוסיפה להתברר עד עתה.

24. אין חולק אם כן, שהן טמיר והן צורי נפלו קרבן למעשי מרמה חמורים. טמיר כמעט שאיבדה את מקרקעיה אך לבסוף ניצלה בעור שינה, ואילו צורי איבד בפועל את כספו בסך 1,200,000 ש. חקירת המשטרה שהחלה להתנהל עוד בשנת 2018 לא הובילה עד כה לדבר, ועל כך יש לתמוה תמיהה רבת.

25. במסגרת הליך זה מפנה צורי את חיציו כלפי כלל הנתבעים וטוען למעורבותם בפרשה כדלקמן:
עו"ד שי פולט – שמו הופיע כמיופה כוחה של טמיר ומכוח ייפוי כוח זה נחתמו ונרשמו המשכנתה בלשכת רשם המקרקעין והמשכון ברשם המשכונות. בעקבות רישומים כוזבים אלו ובהסתמך עליהם העביר צורי את כספי ההלוואה אשר ירדו לטימיון; **עו"ד רפאל דוד אסולין** – הציג עצמו כמיופה כוח של טמיר וחתם בשמה על הסכם ההלוואה בפגישת בית אסולין מכוח ייפוי כוח מזויף. על בסיס מצג דברים זה נאות צורי להלוות את הכספים לטמיר; **עמית קום אסולין** – אשתו לשעבר של אסולין, אשר חלק מכספי ההלוואה בסך 100,000 ש"ח מצאו את דרכם לחשבון הבנק שלה; **עו"ד גיורא גרינברג** – ייצג את צורי בעסקת ההלוואה, אולם רשלנותו המקצועית הביאה לכך שכספו של צורי אבד; **גיא בצלאל** – היה דמות המפתח, המוליך והמביא, האיש שיצר את הקשר בין כלל המעורבים האחרים (צורי, גרינברג, אסולין) ואף קיבל לידיו את מלוא השיקים מאת צורי; **אבישי אושרי** – ביצע את רישום המשכנתה בלשכת רשם המקרקעין בהתבסס על מסמכים מזויפים, בהציגו עצמו כמיופה כוח מטעם פולט, אשר הוא בתורו הוצג כמיופה כוח מטעם טמיר. אלמלא ביצוע רישום זה לא היה צורי נותן את כספי ההלוואה; **עמוס הורי** – בעל עסק מתן שירותי המטבח וניכיון שיקים אשר חמישה מתוך השיקים שמסר צורי, בסך 270,000 ש"ח נפרעו בפועל בחשבוננו.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

26. בטרם נצלול לפרטי חלקו של כל אחד מהנ"ל בפרשה, נדגיש עוד מספר פרטים: מעדויות הצדדים כולן עולה כי בצלאל היה דמות המפתח אשר יצר את הקשרים בין הצדדים השונים. הוא אשר יצר את הקשר בין צורי לבין גרינברג אשר נבחר לייצגו בעסקת ההלוואה, הוא שיצר את הקשר בין צורי המלווה לבין אסולין שהוצג כעורך דינה של הלווה גב' טמיר, והוא זה שהוסיף להיות איש הקשר בין הצדדים לאורך כל התקופה. לאמתו של דבר, למעט שתי הפגישות שהתקיימו ביום 25.3.18 – פגישת בית הקפה ופגישת בית אסולין – לא נפגשו צורי וגרינברג ואף לא שוחחו ביניהם, עד לאחר התפוצצות הפרשה. התקשורת בין השניים נוהלה אך ורק באמצעות בצלאל אשר שימש כל העת כאיש הקשר וכמוציא לפועל של עסקת ההלוואה והמשכון. לאחר שנרשמה המשכנתה החל צורי להזרים את כספי ההלוואה באמצעות מתן השיקים לידי בצלאל, ובהמשך הדרך אף את כספי הפעימה השנייה והשלישית, כל זאת בלא שהוא מיידע בכך את גרינברג. גרינברג מצדו אינו מכחיש שקיבל עדכון מאת בצלאל על כך שהמשכנתה אכן נרשמה וכי צורי החל להזרים את כספי ההלוואה (הפעימה הראשונה). גם התקשורת בין צורי לבין אסולין נעשתה באמצעות בצלאל בלבד. למעט פגישת בית אסולין הנ"ל, לא היה עוד כל קשר ישיר בין צורי לבין אסולין, ואף לא בין גרינברג לבין אסולין (לטענת צורי התקיימה פגישה נוספת בביתו מספר ימים לאחר מכן בה השתתפו הוא, אסולין ובצלאל ובה נחתמו שטרי המשכנתה). כנגד השיקים שמסר צורי לבצלאל, מסר לו האחרון אישורים הנחזים להיות חתומים על ידי אסולין המאשרים את קבלתם. לימים הכחיש אסולין את חתימתו על אישורים אלו.

27. במהלך התנהלות התיק וזמן ניכר לאחר שהוגשו מלוא ראיות הצדדים, ביקש בצלאל להגיש כראיות נוספות מטעמו צילומי השיקים אשר נמסרו לו מאת צורי ואשר לטענתו מסר הוא לידי אסולין. לדבריו, צילומים אלו נתגלו רק לאחרונה ועל כן לא צרפם לתצהיר עדותו המקורי. על גבי צילומי השיקים מתנוססת חתימה הנחזית להיות חתימתו של אסולין ובצידה נכתב "מאשר קבלת השיקים". בדרך זו ביקש בצלאל להוכיח כי הוא שימש כאיש קשר בלבד, וכי נמען השיקים המהותי הוא אסולין. בהחלטה מנומקת מיום 28.10.21 התרתי את הגשת המסמכים כראיות לתיק, תוך מתן אפשרות לאסולין להשלים ראיות מטעמו בעקבות זאת, ותוך הבהרה לפיה שמורות לכל צד מלוא טענותיו הן לעניין קבילותן של הראיות והן לעניין משקלן. אסולין מצדו הגיש תצהיר נגדי בה הכחיש כי מדובר בחתימתו או בכתב ידו. בעקבות זאת הוריתי על מינוי מומחה להשוואת כתבי יד מטעם בית המשפט – מר ניצן ניב ("המומחה") – אשר התבקש לקבוע האם החתימות ואישורי קבלת השיקים אכן נכתבו ונחתמו על ידי אסולין. המומחה ערך והשווה בין חתימות שונות של אסולין, הן בדרך של הכתבה במשרדו והן בדרך של בחינת חתימות קיימות ולבסוף קבע בחוות דעתו, ואף שב על כך בעדותו בבית המשפט, כי אכן מדובר בכתב ידו ובחתימתו של אסולין. עוד אישר המומחה בעדותו, כי החתימה על גבי הסכם ההלוואה הראשון, זה אשר נחתם לטענת צורי וגרינברג בפגישת בית אסולין, אף היא חתימתו של אסולין (פרוטוקול מיום 3.6.24 עמ' 24).

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

28. הנזק הישיר שנגרם לצורי בעקבות מסכת האירועים המתוארים, הוא סכומי הכספים שהוצאו על ידו במסגרת עסקת ההלוואה בין החודשים אפריל עד יוני 2018 בסך 1,200,000 ₪, בניכוי המקדמה שהועברה על ידו לחשבונו של גרינברג ביום 10.4.18 בסך 90,000 ₪, אשר במהלך ניהול המשפט הושבה לו על ידי גרינברג. בסך הכול מדובר אפוא בנזק ישיר בסך של 1,110,000 ₪. עם זאת בכתב התביעה (המתוקן) העמיד צורי את תביעתו על סך כולל של 1,500,000 ₪. סכום זה הורכב מקרן ההלוואות בתוספת ריביות ופיצוי מוסכם בהתאם להוראות חוזה ההלוואה עד למועד הגשת התביעה, בסכום כולל של 1,300,000 ₪, נזקים כתוצאה מתשלום הוצאות משפט בסך 30,155 ₪ אשר נפסקו כנגדו במסגרת החלטת בית המשפט המחוזי מיום 17.6.19 לטובת טמיר, ונזקים שנגרמו לו בעקבות החקירה במשטרת ישראל בסך 200,000 ש"ח. בכתב התביעה עתר צורי לחייב את פולט, אסולין, גרינברג, בצלאל ואושרי ביחד ולחוד במלוא סכום התביעה. מתוך הסכום הנ"ל עתר צורי לחייב את גבי עמית אסולין (יחד ולחוד עם עו"ד אסולין) בסך של 100,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, זאת בעקבות שני השיקים שהופקדו בחשבונה. עוד דרש צורי לחייב את הררי מתוך הסכומים האמורים לעיל, יחד ולחוד עם יתר הנתבעים, בסך של 370,000 ₪, שכן האחרון היה שותף לדבריו למעשי המרמה, ידע עליהם ולכל הפחות היה עליו לדעת עליהם, זאת בהתייחס לשיקים שנכחו על ידו.

29. במסגרת פסק דין זה נתחקה להלן אחר חלקם של כל אחד מהצדדים במעשה המרמה, אם במזיד אם בשוגג ואם ברשלנות. נקדים ונציין כי במהלך ניהולו של ההליך, שניים מבין הנתבעים חדלו מלהתייצב לדיונים, ניתקו קשר והפסיקו לשתף כל פעולה. כך, ביום 18.11.20 נמחק כתב הגנתו של הנתבע 7 אבישי אושרי לאחר שלא ציית לצו שניתן על ידי בית המשפט להשלמת הליכים מקדמיים והוא אף חדל מכול מעורבות בהליך. הנתבע 6 גיא בצלאל אשר תחילה היה מיוצג ומעורב בהליך ואף הגיש ראיותיו, חדל מלהגיע לדיונים ונעלם אף הוא. לבקשת עורכי דינו הם שוחררו מייצוגו לאחר שניתק עימם כל קשר. ביום 20.6.24 ניתנה החלטה בדבר מחיקת תצהיריו של בצלאל, לאחר שלא התייצב לשני דיוני הוכחות. אשר לגרינברג ואסולין, במהלך חייו של התיק נפתחו בעניינם הליכי חדלות פירעון ופשיטת רגל ואף ניתנו צווי פתיחת הליכים וכינוס, אשר בעקבותיהם הוקפאו הליכי תיק זה כנגדם, אולם לבסוף התירו בתי המשפט של חדל"פ ושל פש"ר את המשך ניהול ההליך בעניינם (החלטה מיום 14.4.21 בחדל"פ 31130-07-20 (שלום ראשלי"צ) בעניינו של אסולין, והחלטה מיום 12.7.20 בפש"ר 24337-03-19 (מחוזי תל אביב) בעניינו של גרינברג). נבחן אפוא עתה את חלקו של כל אחד מהצדדים בפרשה.

שי פולט

30. כיום, לאחר שהתקיימו ישיבות ההוכחות, אין עוד חולק כי חתימותיו של פולט על גבי מסמכי ההלוואה, המשכנתה והמשכון זויפו מהחל ועד כלה, וכי הוא עצמו לא היה מעורב כלל במעשי המרמה. לפיכך, ביום 4.8.24 הוסכם בין התובע לבין פולט כי התביעה כנגדו תידחה. הצדדים הגישו טיעוניהם בשאלת הוצאות המשפט והחלטה בעניין ניתנה ביום 19.8.24.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

גיא בצלאל

31. בצלאל היה מעורב בהליך משפטי זה בראשיתו ואף היה מיוצג בידי עורכי דין. הוא הגיש כתב הגנה ותצהיר עדות ראשית ובהמשך אף הגיש בקשה להוספת ראיות אשר נתמכה בתצהיר נוסף מטעמו, אליו צורפו צילומי השיקים שקיבל מאת צורי ואשר על גביהם התנוססו חתימות הנחזות להיות של אסולין, אשר מאשר את קבלת השיקים. כאמור לעיל, מומחה בית המשפט להשוואת כתבי יד אישר כי אכן מדובר בחתימות ידו של אסולין.

32. ואולם בשלב מסוים הודיעו עורכי דינו של בצלאל על הפסקת ייצוגו שכן הוא חדל לשתף עמו פעולה והקשר עמו נותק. בהודעתם מיום 24.3.22 אישרו עורכי הדין כי בצלאל מודע למועדים הקבועים בתיק ולאחר מכן הם שוחררו מייצוג. על אף זאת האחרון לא התייצב לדיוני ההוכחות וחדל מכול מעורבות בהליך. לפיכך בהחלטה מיום 20.6.24 הוריתי על מחיקת תצהירו.

33. בהעדר כל גרסה עובדתית וראיות מצדו של בצלאל הנתמכת בתצהיר, ובהעדר כל אפשרות לחוקרו על גרסת כתב הגנתו, יש לקבל את גרסתם של צורי ושל גרינברג בכל הקשור למעורבותו בפרשה. בהתאם לגרסתם זו, בצלאל היה הדמות העיקרית בפרשה, אשר יצרה את החיבור בין כלל המעורבים. הוא זה ששכנע את צורי להלוות לגב' טמיר את הכספים, הוא זה שיצר את הקשר בין גרינברג לצורי לצורך ייצוגו כעורך דין בעסקת ההלוואה, הוא זה שחיבר בין צורי וגרינברג לבין אסולין כמי שמוסמך להתקשר בהסכם בשמה ובמקומה של טמיר, והוא גם זה אשר קיבל בפועל לידיו את השיקים שמסר לו צורי. לא מצאתי לפקפק בגרסה זו, בין היתר בהעדר כל גרסה עובדתית נוגדת. טענתו של בצלאל בכתב ההגנה, לפיה הוא לא שימש אלא כמתווך בין צורי וגרינברג לבין אסולין וכי הוא עצמו לא היה מעורב כלל בפרשה, אינה נתמכת בדבר ובהעדר כל ראשית ראיה או אף תצהיר עובדתי התומך בכך – אין לקבלה.

34. בהתאם להוראות תקנה 275(2) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018, מקום בו לא התייצב הנתבע לדיון, "רשאי התובע להוכיח את תביעתו ויהיה זכאי לסעד שביקש לפי הראיות שהתקבלו". כאמור לעיל, בצלאל לא התייצב לדיוני ההוכחות ותצהירו נמחק. לפיכך, על יסוד טענות וראיות התביעה, דין התביעה כלפי בצלאל להתקבל.

אבישי אושרי

35. אושרי הגיש תחילה כתב הגנה במסגרת ההליך, בו טען להעדר כל מעורבות מצדו בפרשה. לדבריו הוא פעל בשליחותו של בצלאל ובהתאם להנחיותיו ולבקשתו ביצע את רישום המשכנתה בלשכת רשם המקרקעין על בסיס המסמכים שמסר בצלאל בידיו. אולם בהמשך דרכו של ההליך המשפטי, ועל אף אזהרות שניתנו בעניין, הפר אושרי צווים שיפוטיים שניתנו לצורך קיום ההליכים המקדמיים. לפיכך בהחלטה מיום 18.11.20, ומשלא נענה אושרי לאזהרות, הוריתי על מחיקת כתב

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

הגנתו. לאחר המחיקה לא הוגשה מטעמו כל בקשה נוספת ולמעשה החל ממועד זה הוא חדל מכול מעורבות בהליך.

36. בהתאם להוראות תקנה 130 לתקנות סדר הדין האזרחי, "נתבע שלא הגיש כתב הגנה בתוך המועד שנקבע לכך או שכתב ההגנה נמחק, רשאי בית המשפט לדרוש מהתובע הוכחה מספקת של התביעה, כולה או מקצתה, או לתת פסק דין על יסוד כתב התביעה בלבד". בענייננו, כתב הגנתו של אושרי נמחק כאמור, ומטעם צורי הוגשו ראיות הקושרות אותו למעשי המרמה. כך, פעל אושרי לצורך רישום המשכנתה לטובת צורי על מקרקעיה של טמיר, באמצעות ייפוי כוח מזויף, הנחזה להיות חתום על ידי פולט, המסמיכו לבצע את הפעולה בשמו. בעקבות פעולת רישום זו ובהסתמך עליה הוציא צורי מכיסו את כספי ההלוואה, אשר בתוך זמן קצר ירדו לטמיון. משהובהר כי ייפוי כוח זה אכן מזויף וכי פולט מעולם לא הסמיך את אושרי לבצע פעולות בשמו, ובהעדר כל טענת הגנה מטעמו של האחרון, יש לקבל את התביעה כנגדו.

רפאל דוד אסולין

37. בכתב ההגנה שהוגש מטעם אסולין ואשתו לשעבר עמית, נטען כי אין לייחס להם כל מעורבות במעשי המרמה להם טוען התובע. אסולין מאשר כי התקיימה פגישה בביתו בה השתתפו צורי, גרינברג ובצלאל ('פגישת בית אסולין'). בפגישה נדונה הלוואה שתינתן על ידי צורי לטמיר כנגד שעבוד מקרקעיה של האחרונה, אך מאחר שלא הוצג כל ייפוי כוח מטעם טמיר, הסתיימה הפגישה בלא כלום. אסולין מכחיש כי הציג בפני הנוכחים ייפוי כוח מטעם טמיר כלפיו, מכחיש כי היה מעורב בניסוח הסכם ההלוואה או כי הציג מצג כלשהו בקשר לקשריו עם טמיר, שכן הוא לא מכיר את טמיר ולא פגש בה מעולם. עוד מכחיש אסולין כי השיקים שמסר צורי לידי בצלאל הגיעו לידיו וכי אישר בכתב את קבלתם, זאת למעט שני שיקים על סך 50,000 ₪ כל אחד, אשר נפרעו על ידו בחשבונה של עמית תמורת עמלת ניכיון ששולמה על ידי בצלאל. עוד מוסיף וטוען אסולין, כי צורי עצמו פעל בניגוד לאמור בהסכם ההלוואה בכך שמסר את השיקים שלא לידי טמיר, כשהם 'פתוחים', דהיינו אינם ממוענים למוטב ספציפי ועל כן אין לו להלין אלא על עצמו. כללו של דבר, מרחיק עצמו אסולין מכל מעורבות בפרשה.

38. אחר שעיינתי בראיות ובעדויות, מצאתי להעדיף את גרסתם של צורי וגרינברג באשר לנסיבות פגישת בית אסולין, עדויות אשר נמצאו בחלקן הארי תואמות זו לזו ומהימנות, ואילו הפערים שנמצאו ביניהן אינם משמעותיים. מצאתי לקבוע כי באותה פגישה אכן הציג עצמו אסולין כמיופה כוחה של טמיר, הציג בפני הנוכחים ייפוי כוח הנחזה להיות חתום על ידי טמיר המייפה את כוחו לפעול בשמה ואף חתם באמצעותו על הסכם ההלוואה. בהסתמך על אלו הוציא צורי את כספי ההלוואה מכיסו אשר לימים ירדו לטמיון. שקלתי את האפשרות לפיה אסולין עצמו נפל קורבן למעשיו של בצלאל, אולם בסופו של יום אפשרות זה נמצאה פחות סבירה בעיני ועל כן היא נשללה. מסקנתי זו נסמכת על נימוקים אלו:

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

- א. עדויותיהם של צורי וגרינברג באשר לפגישת בית אסולין נמצאו תואמות ברובן ולא מצאתי ביניהן פערים משמעותיים. את הפערים הקלים שבכל זאת נמצאו בין הגרסאות יש ליחס לחלוף הזמן. בהתאם לגרסתם, אשר נמצאה מהימנה בעיניי, הציג אסולין בפניהם בעת הפגישה ייפוי כוח מאת טמיר ואף סיפר להם כי לא ניתן ליצור עמה קשר טלפוני שכן היא מצויה בשיט בלב ים ללא קליטה סלולרית. בעת הפגישה חתם אסולין על הסכם ההלוואה בשם טמיר באמצעות ייפוי הכוח. מנגד עדותו של אסולין העלתה קשיים, כפי שיפורט להלן.
- ב. המומחה להשוואת כתבי יד אשר מונה מטעם בית המשפט, מר ניצן ניב, אישר בעדותו כי במאזן ההסתברויות, החתימה על גבי הסכם ההלוואה היא אכן חתימתו של אסולין (פרו' מיום 3.6.24 עמ' 24). כאמור, מדובר בחתימתו של אסולין בשם גבי טמיר על גבי ההסכם "על פי ייפוי כוח כללי בלתי חוזר מיום 27.12.17".
- ג. בתצהירו (סעיף 9) ובעדותו (עמ' 94-95 לפרו' מיום 17.6.24) סיפר אסולין כי נודע לו על דבר עסקת ההלוואה שעתיים בלבד לפני מועד הפגישה שהתקיימה בביתו ביום 25.3.18, זאת בעקבות פנייה מאת בצלאל אשר ביקש את עזרתו. מנגד הציג גרינברג תחלופת דוא"ל בינו לבין אסולין מהימים 20 ו-21 לחודש מרס, הכוללת את טיוטות מסמכי ההלוואה. עוד הציג גרינברג תדפיס שיחות מאת חברת הסלולר (סומן במ/1) המלמד על שיחת טלפון שהתנהלה בין השניים ביום 20.3.18, כרבע שעה בלבד לפני משלוח הודעת הדוא"ל מאת אסולין לגרינברג הכוללת את תמצית פרטי העסקה ופרטיה של גבי טמיר. אין מחלוקת כי מספר הטלפון המופיע בתדפיס הוא מספרו של אסולין. אשר לכתובת הדוא"ל – טען אסולין לראשונה במסגרת חקירתו כי אין מדובר בכתובתו. מדובר למעשה בטענה לפיה מאן דהו התחזה לו והתכתב עם גרינברג בשמו ובמקומו ללא ידיעתו. יש לתמוה כיצד טענה מחודשת זו מוצאת את ביטויה לראשונה במסגרת דיון ההוכחות (יוני 2024), בעוד תכתובת הדוא"ל הנ"ל הוגשה לתיק על ידי גרינברג שלוש שנים תמימות קודם לכן במצורף לתצהיר עדותו (יוני 2021).
- ד. לטענת אסולין, הפגישה בביתו הסתיימה בלא כלום, שכן במהלכה לא הוצג ייפוי כוח מאת טמיר המאפשר לו לפעול בשמה. טענה זו מעלה תמיהה רבתי, והדברים אינם מתקבלים על הדעת. וכי נדרש לקיים פגישה על מנת לגלות כי לא קיים ייפוי כוח מאת טמיר עבור אסולין? והרי לטענתו הוא כלל לא מכיר אותה ולא פגש בה מעולם. לפיכך היה עליו להודיע מראש כי אין כול תועלת בקיום הפגישה שכן טמיר אינה לקוחה שלו ואין ביניהם כל קשר. העובדה שבעקבות הפגישה הנ"ל, נרשמה משכנתה לטובת צורי על מקרקעיה של טמיר בלשכת רשם המקרקעין והוא אף החל להזרים כספים במאות אלפי שקלים לידי בצלאל בהסתמך על כך, איננה מתיישבת עם האפשרות לפיה הפגישה הסתיימה בלא כלום.
- ה. הגם שאין חולק שאת השיקים מסר צורי לידי בצלאל ולא לידי אסולין, סוף סוף נמצאו קשרים בין האחרון לבין השיקים או למצער חלקם. כזכור, שניים מתוך השיקים בסך כולל של 100,000

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

יש הופקדו בחשבונה של עמית אסולין, זאת במסגרת עסקת ניכיון שנערכה בין בצלאל לאסולין, כך לדברי אסולין, אשר בתמורתה זכה הוא בעמלת ניכיון בשיעור 20%. עמלה בשיעור כה גבוה רומזת על שותפות אפשרית בין השניים. לאמיתו של דבר לא הוצגה כל ראיה לכך שתמורת השיקים אכן נמסרה במזומן לידי בצלאל (בניכוי עמלת הניכיון הנ"ל), ולא מן הנמנע שסכומים אלו נותרו בידי אסולין ואשתו. בעניין זה נמצאה אי התאמה נוספת בעדותו של אסולין. בעמ' 100-103 לפרו' מיום 17.6.24 טען כי השיקים נפרעו בחשבונה של עמית ומיד לאחר מכן נמשכו הכספים במזומן ונמסרו לנהג המונית אשר שלח בצלאל בניכוי עמלת הניכיון, מנגד בתדפיס חשבונה של עמית (מוצג 30 לתצהירו של צורי) ניתן להבחין בהפקדת השיקים בחשבון אך לא ניתן לזהות משיכה במזומן של סכומים מקבילים או אף מופחתים בשיעור 20%.

1. מערכת היחסים בין אסולין לבין בצלאל, איננה מקרית ואיננה חד פעמית. מעדותו של אסולין עולה כי בין השניים מערכת יחסים רחבה הכוללת בין היתר ניכיונות של שיקים נוספים (עמ' 101 לפרו' הדיון מיום 17.6.24).

2. צורי הציג מצדו אישורים בכתב הנחזים להיות חתומים על ידי אסולין המאשרים את קבלת השיקים (מוצגים 9 ו-11 לתצהירו). גם אם לא הוכח כי אסולין הוא אכן זה שחתם על אישור קבלת השיקים, ואף אם היה מוכח שאישורים אלו זויפו על ידי בצלאל, סוף סוף העובדה שצורי ביקש לקבל אישורים אלו וסמך עליהם, מלמדת על כך שבעקבות הפגישה בבית אסולין סבר הוא כי מדובר באדם המוסמך מטעמה של טמיר, היינו מי שאוחז כדין בייפוי כוח מטעמה ומי שחתם בשמה על הסכם ההלוואה. לו היתה הפגישה בבית אסולין מסתיימת בלא כלום, יש להניח שלא היתה כל תועלת באישורים החתומים על ידי אסולין וצורי לא היה מסתפק בהם.

3. בסיכומיו טוען ב"כ אסולין כי גם תתקבל הטענה לפיה חתם מרשו על הסכם ההלוואה בשם טמיר בפגישה שהתקיימה בביתו, סוף סוף נותק הקשר הסיבתי בין מעשים אלו לבין הנזקים שנגרמו לצורי, שכן בסופו של יום נרשמה המשכנתה בלשכת רשם המקרקעין על סמך מסמכים אחרים לחלוטין, אלו הנחזים להיות חתומים על ידי צורי וטמיר עצמם ומאומתים על ידי פולט. שטרות המשכנתה או מסמך תנאי המשכנתה אשר נחתמו לטענת צורי וגרינברג על ידי אסולין בשם טמיר, כלל לא הוצגו כראיות ועל כן יש לקבוע כי לא נחתמו מעולם. גם העובדה שאת השיקים בגין ההלוואה מסר צורי לידי בצלאל ולא לידי אסולין, מלמדת על כך שאין כל קשר בין פעולותיו של אסולין לבין מעשה המרמה והנזקים שנגרמו לצורי כתוצאה מכך. עוד נטען כי העובדה שצורי פעל בניגוד להוראות הסכם ההלוואה ובמקום למסור שיק אחד לידי טמיר, מסר שיקים רבים לידי צדדים עלומים ללא יכולת לעקוב אחריהם, מלמדת על אשם תורם בשיעור של 100 אחוזים. הסטייה מהוראות הסכם ההלוואה, כמו גם מהסכם הנאמנות שנחתם בין צורי לבין גרינברג, כך שבסופו של יום לא הופקדו הכספים בחשבון נאמנות, מהווה אף היא ניתוק של הקשר הסיבתי בין חלקו (המוכחש) של אסולין בפרשה לבין תוצאותיה.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 20-07-38087 ויקטור נ' עדיליה ואח'

ט. אין לקבל טענות אלו. משעה שהציג עצמו אסולין כמויפה כוח של טמיר, וחתם בשמה על הסכם ההלוואה מכוח ייפוי הכוח, קנה הוא בכך את אמונם של צורי ושל גרינברג, ומכאן ואילך נמצא הוא אחראי לתוצאות הפרשה. גם אם חלו שינויים במתווה העסקה ובסופו של יום הוגשו מסמכים אחרים ושונים לרשם המקרקעין (מסמכים בהם זיופה על ידי מאן דהו חתימתו של פולט), ואף אם השיקים נמסרו בפועל מידי צורי לידי בצלאל שלא לפקודת טמיר ושלא בהתאם להוראות הסכם ההלוואה, כל אלו לא היו מתרחשים אלמלא האמון שרחשו צורי וגרינברג לאסולין, אמון אשר נסמך על המצג לפיו הוא אכן מורשה מטעמה של טמיר לשעבד את המקרקעין שבבעלותה כבטחון להחזר ההלוואה. רשלנותם ואשמתם של צורי ושל גרינברג אשר אין להמעית בערכן, ואשר יידונו להלן במסגרת מערכת היחסים ההדדית ביניהם, אין בהם כדי לנתק את הקשר הסיבתי או אף להפחית את מידת אחריותו של אסולין. בפסיקה נקבע לא אחת, שכאשר מדובר בעוולת התרמית האמורה בסעיף 56 לפקודת הנזיקין, שימוש בדוקטרינת האשם התורם על מנת להפחית מאשמו של המעוול, תיעשה במקרים חריגים בלבד, בבחינת "במשורה שבמשורה" (ע"א 9057/07 דוד אפל נ' מדינת ישראל (2012); ע"א 9178/12 המכללה האקדמית הערבית לחינוך חיפה נ' ג'מאל ח'יר (2015)). בענייננו יש לזכור שמסירת השיקים מאת צורי לידי בצלאל, נסמכה במידה רבה אף היא על מצג השווא של אסולין לפיו הוא מיופה כוחה של טמיר ועל סמך ההנחה שהמשכנתה נרשמה כדין.

39. כידוע, צד המבקש להוכיח מעשי מרמה שבוצעו על ידי האחר, נדרש להעמיד תשתית ראייתית ראויה לטענותיו. הגם שהנטל הוא של מאזן הסתברויות, כמקובל במשפט האזרחי, הרי שכמות הראיות ורף הראיות הנדרש לגבי טענת מרמה, אשר לה גוון מעין פלילי, הם גבוהים יותר ועל בית המשפט לבחון את הראיות בזהירות ובקפדנות (ע"א 475/81 זיקרי נ' כלל (1986); ע"א 7456/11 מוריס בר נוי נ' מלחי אמנון (2013)).

40. בענייננו, מצאתי כי די בראיות דלעיל כדי להטות את מאזן ההסתברויות ולקבוע כי לאסולין מעורבות ישירה במעשה המרמה, זאת בין אם אחריותו מקבילה לזו של בצלאל ובין אם פחותה ממנה. כזכור, בצלאל הגיש תצהיר משלים אליו צורפו צילומי השיקים שמסר צורי לצדם מופיע הכיתוב "מאשר קבלת השיקים" בצמוד לחתימה הנחזית להיות חתימתו של אסולין. מומחה בית המשפט קבע כי אכן מדובר בחתימתו. אולם גם אם אתעלם מראיה זו מהטעם שהוגשה באמצעות בצלאל אשר לא התייצב לדיון ותצהירו נמחק, די בראיות דלעיל כדי להכריע את הכף לחובתו של אסולין. מסקנתי זו אף אינה צריכה חיזוק מהליכים משפטיים נוספים בהם יוחסו לאסולין מעשים דומים של זיוף ומרמה, כדוגמת ה"פ (שלום ת"א) 17-10-42183-10 אייזן נ' אסולין ואח' מיום 12.2.18, שם נקבע כי חתימותיהם של בני הזוג אייזן על ייפוי הכוח בלתי חוזר עבור אסולין לצורך מכר ושעבוד מקרקעיהם – זויפו והושגו תוך מרמה והונאה.

41. מסקנת הדברים היא, כי במאזן ההסתברויות הדרוש, שוכנעתי כי לאסולין מעורבות ישירה במעשה המרמה. אסולין הציג עצמו כמויפה כוחה של טמיר ואף חתם בשמה על הסכם ההלוואה.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

על יסוד מצגי מרמה אלו ועל בסיס רישום המשכנתה שנעשה בעקבותיהם, מסר צורי לידי בצלאל שיקים בסך כולל של 1,200,000 ₪. לא מצאתי לחלק בעניין זה בין כספי הפעימה הראשונה בסך 900,000 ₪ לבין כספי הפעילות השנייה והשלישית בסך 300,000 ₪ הנוספים, שכן כלל העברות הכספים נעשו על ידי צורי בהסתמך על הצהרתו של אסולין לפיה הוא מיופה כוח מטעם טמיר למשכן את המקרקעין. אין ספק שאלמלא מצגי מרמה אלו ואלמלא נרשמה המשכנתה לא היה צורי מוסר שיקים כלל ועיקר. בנסיבות אלו מתקיימים יסודות עוולת התרמית הקבועה בסעיף 56 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], ולפיכך דין התביעה כנגד אסולין להתקבל.

עמית אסולין קום

42. אין חולק כי בחשבונה של עמית, אשר שימש למעשה את שני בני הזוג ואת צורכי התא המשפחתי, נפרעו בימים 13 ו-17 באפריל 2018 שני שיקים המשוכים על חשבונו של צורי בסכום כולל של 100,000 ₪. אין חולק גם כי כספים אלו הופקדו בחשבון שלא כדין, בעקבות מעשי המרמה המתוארים לעיל וכי הם לא הושבו לצורי מעולם. עמית לא טענה כי מסרה תמורה כלשהי כנגד שיקים אלו. בניגוד לגרסתו של אסולין, לא נמצאה כל ראיה לכך שבסמוך להפקדת השיקים, נמשכו כספים במזומן מהחשבון ונמסרו לידי בצלאל. בתצהיר מענה לשאלון (עמ' 223 ועמ' 253 לתיק מוצגי צורי ור' גם חקירת אסולין עמ' 103-101 לפרו' מיום 17.6.24) השיב אסולין כי הסכומים נמשכו במזומן בסמוך להפקדה ונמסרו לידי נהג המונית ששלח בצלאל בניכוי עמלת ניכיון, אולם בתדפיס חשבון הבנק של עמית (נספח 30 לתיק מוצגי צורי) לא נמצא כל רמז לכך. ונפרט:

43. בכתב ההגנה שהוגש במשותף מטעם בני הזוג אסולין, נטען כי שני השיקים הנ"ל אכן נפרעו בחשבונה של עמית וכי תמורתם ניתנה לבצלאל במזומן. בתצהיר עדותה הראשית טענה עמית כי היא לא היתה מעורבת כלל בפרשה, כי בעלה ביקש לעשות שימוש בחשבונה לצורך פירעון השיקים, שכן חשבונו שלו היה ביתרת חובה, וכי היא נתנה הסכמתה לכך. בהתאם לכך, השיקים הופקדו בחשבונה ותמורתם נמשכה במזומן ונמסרה לידי האדם שביקש לפורטם (בצלאל כפי הנראה), בניכוי עמלת ניכיון בשיעור 20% (20,000 ₪).

44. ואולם בעדותה בבית המשפט ביום 17.6.24 טענה עמית כי כתב ההגנה והתצהיר הוגשו שלא בהסכמתה ושלא בידיעתה, תצהירה כלל לא נחתם על ידה אלא זויף ככל הנראה בידי אסולין, וכי רק לאחרונה נודע לה שהיא בעלת דין בהליך זה. בעדותה היא עומתה עם התכתבות טקסט בינה לבין אסולין מחודש מרס 2022 בה היא קובלת על כך שבעטיו היא מוצאת עצמה נתבעת בהליך זה. בנוסף, בהסכם הגירושין שנחתם ביניהם באותו החודש הוסכם כי אסולין ייטול על עצמו ועל אחריותו את מלוא החובות הרשומים על שמו ואשר מקורם בתקופת חייהם המשותפים, לרבות הליך זה שבפנינו (ת"א 38087-07-20) וכי עמית תהיה פטורה מכול אחריות לכך. משמעות הדברים היא כי לכל המאוחר בחודש מרס 2022 מודעת היתה עמית היטב לקיומו של ההליך, אלא שבינה

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

ובין אסולין הוסכם כי מלוא האחריות לכך תוטל עליו. זו ככל הנראה הסיבה לכך שלא מצאה לנכון לגלות מעורבות בהליך, על אף שקיומו נודע לה כאמור לפני למעלה משנתיים וחצי.

45. בעדותה בבית המשפט סיפרה עמית כי אסולין מבוגר ממנה ב-27 שנים, כי בתקופה בה היו נשואים נהג כלפיה לא פעם באלימות וכי היא חיה לצדו בחשש מתמיד עד לגירושיהם. עוד סיפרה כי במהלך שנת 2017 הוא נעצר על ידי המשטרה ולאחר ששוחרר היה מנוע מלעשות שימוש בחשבון הבנק שלו, ועל כן נהג להשתמש בחשבונה שלה באמצעות היישום האינטרנטי ובעזרת סיסמה שהיתה ידועה לו בלבד. לדבריה, היא היתה מודעת לכך שבעלה עושה שימוש בחשבונה ומפקיד בו כספים, אולם היא עצמה לא היתה מעורבת בכך ואף היתה מנועה מלעקוב אחר פעולותיו בחשבון שכן הסיסמה לא היתה ידועה לה. היא לא השתכרה באותה תקופה ולא הפקידה כספים בחשבון, אולם אישרה שמשיכות במזומן מהחשבון נעשו רק על ידה, בעוד העברות בנקאיות באמצעות האפליקציה נעשו על ידו (עמ' 48 לפרו' מיום 17.6.24). בעדותה נשאלה אודות שני השיקים שמשך צורי ושהופקדו בחשבונה בחודש אפריל 2018 בסך כולל של 100,000 ₪, והשיבה כי היא איננה יודעת מה עלה בגורל כספים אלו (עמ' 51). מערכת היחסים בין בני הזוג באה לסיומה בראשית שנת 2022 ובחודש מרס כאמור נחתם ביניהם הסכם גירושין אשר כלל בין היתר את חלוקת הרכוש.

46. מתדפיס חשבון הבנק של עמית מצטיירת התמונה הבאה: בימים 13 ו-17 לאפריל 2018 הופקדו שני השיקים הנדונים בסך 50,000 ₪ כל אחד. לאחר מכן עמדה היתרה בחשבון על סך 493,860 ₪. ביום 22.4.18 בוצעה העברה לטובת רפאל אסולין על סך 7,000 ₪ וביום 23.4.18 בוצעה העברה נוספת לרפאל אסולין הפעם על סך 19,000 ₪. בין לבין בוצעו משיכות מזומנים בסכומים קטנים שונים. בניגוד לעדותו של אסולין, לא נמצאו סימוכין לכך שמיד לאחר הפקדת כל אחד מהשיקים נמשכו 40,000 ₪ במזומן (לצורך מסירתם לבצלאל). עמית וכן אסולין העידו כי משיכות במזומן מהחשבון נעשו רק על ידה, אולם לדבריה היא איננה יודעת מה עלה בגורל הכספים מושא שני השיקים שהופקדו בחשבונה. בני הזוג הוסיפו לנהל כאמור את משק ביתם באמצעות חשבון הבנק של עמית, זאת עד לפרידתם וגירושיהם במרץ 2022 או בסמוך לכך. כאשר עומת אסולין עם נתונים אלו בעדותו, שינה את גרסתו וטען שיתכן שחלק מהכספים שולמו לבצלאל במזומן מתוך כספים שהיו לו בביתו באותה העת (עמ' 101).

47. מסקנת הדברים היא, כי סך של 100,000 ₪ מכספיו של צורי נפרעו שלא כדין בחשבונה של עמית, אשר שימש את בני הזוג שניהם. לא הוכח כי ניתנה תמורה כלשהי כנגד הפקדת הכספים או כי כספים אלו או חלק מהם נמסרו במזומן לידי בצלאל. אדרבה, נראה שהכספים נותרו בחשבונה של עמית ונבלעו ביתרת הזכות שעמדה בו באותה העת. לא ניתן לקבוע האם כספים אלו שימשו לצרכי המשפחה או שמא עשה בהם אסולין שימוש עצמאי לצורך עסקיו השונים. כך או כך, החשבון הוסיף לשמש את בני הזוג עד לפרידתם והפרדת רכושם חודשים רבים לאחר מכן. היות שכך, שני בני הזוג יחד התעשרו שלא כדין מסכומים אלו. היות שמדובר בחשבון ששימש בפועל את שני בני הזוג, הרי שיש לראות בו חשבון משותף. ככזה, חזקה על הכספים המצויים בו, ששימשו את שני

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 20-07-38087 ויקטור נ' עדיליה ואח'

שותפים בחלקים שווים (הש' ע"א 679/76 אילה סלי הוריה, אפוטרופסיה הטבעיים דוד והניה סלי נ' עזבון המנוח קרל שפר מנהל עזבונו נ' פלדמן (1978)).

48. בהתאם להוראות סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979, "מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן – הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן – המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה...". סעיף זה מציב שלושה יסודות להתגבשותה של עילת תביעה בגין עשיית עושר ולא במשפט, ואלו הם: התעשרות; שבאה לזוכה מן המזכה; שלא על פי זכות שבדין. בהתקיים שלושת אלו תקום חובת ההשבה (דנ"א 10901/08 בייזמן השקעות בע"מ נ' משכן בנק הפועלים למשכנתאות בע"מ (2011)). בענייננו, אכן התעשרה עמית, יחד עם בן זוגה באותה העת – אסולין, בסך של 100,000 ₪ על חשבונו של צורי, והתעשרות זו באה להם שלא על פי זכות שבדין. היות שהחשבון שימש את שני בני הזוג באותה העת, בהתחשב בכך שבסופו של דבר הם נפרדו וחילקו את מלוא רכושם, וכל עוד לא הוכח אחרת, חזקה כי גם התעשרות זו באה להם בחלקים שווים (הש' סעיף 56א) לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973), אם כי כלפי התובע חבים הם יחד ולחוד (שם סעיף 54).

49. בכתב התביעה טען צורי כי אחריותה של עמית מבוססת על שותפות בדבר העבירה ועל שליחת יד מכוונת בכספו יחד עם בן זוגה. משמעות הדברים היא כי עילת התביעה כנגדה מיוסדת על עוולת התרמית ולא על עשיית עושר ולא במשפט. והנה, במהלך המשפט התברר כי לעמית אין חלק מכוון במעשה המרמה וסכומי השיקים הנ"ל הופקדו בחשבונה בלא ידיעתה ובלא מעורבותה. על אף האמור, לא מצאתי כי מדובר בעילות תביעה שונות ונפרדות, באופן שעילת עשיית העושר עשויה להיחשב שינוי חזית אסור ביחס לעילת התרמית האמורה בכתב התביעה, שכן הראשונה ביחס לאחרונה היא בבחינת "יש בכלל מאתים מנה" (תלמוד בבלי, סנהדרין, ל"א ע"א).

50. ב"כ עמית טען בסיכומיו כי אין להטיל עליה כל אחריות, שכן אין חולק שהיא לא היתה מעורבת כלל במעשה המרמה ולא היתה מודעת לדברים במועד התרחשותם. ואכן שוכנעתי כי אין לייחס לעמית כל אשמה, כוונת זדון או מעורבות פעילה בפרשה. על אף זאת אין לקבל את הטענה, שכן חובת ההשבה החלה על מי שהתעשר שלא במשפט איננה מבוססת על אשם. כך, אדם שהופקדו בחשבונו כספים לא לו עקב טעות מטעם הבנק, לא ייפטר מחובת ההשבה מהטעם שהדבר נעשה שלא בידיעתו ושלא באשמתו, שכן חובת הצדק והיושר היא זו שמורה על ההשבה. בדומה לכך, טענות בדבר אשמו התורם של צורי או רשלנותו של גרינברג אין בהם כדי להועיל. רשלנותם של אחרים או אשם התורם, יש בהם לעתים כדי להפחית מאשמו העיקרי של הנתבע, אולם במה דברים אמורים – בדיני הנזיקין המבוססים על אשמו של הנתבע. בענייננו, עסקינן בחובת השבה מכוח דיני עשיית עושר המבוססים על עקרונות של צדק ויושר (ע"א 1761/02 רשות העתיקות נ' מפעלי תחנות בע"מ (2006); ע"א 8728/07 אגריפרס אינטרנשיונל בע"מ נ' שמואל מאירסון (2010)). מקום בו עושר הגיע לידי של אדם שלא כדון, חובת הצדק והיושר מטילות עליו להשיב

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 20-07-38087 ויקטור נ' עדיליה ואח'

את ההתעשרות, גם אם אין לייחס לו בנסיבות העניין כל אשמה, רשלנות או חוסר תום לב (ר' ע"א 588/87 אליעזר כהן נ' צבי שמש (1991)).

51. לא מצאתי לקבל את הטענה לפיה יש לראות את חשבון הבנק של עמית, כמי ששייך לאסולין בלבד, שכן אין חולק שהחשבון שימש לצד עסקיו של אסולין גם את התא המשפחתי, ושעמית עצמה משכה ממנו כספים במזומן כדבר שבשגרה לצורכי הבית והמשפחה. עוד אין לקבל את הטענה לפיה חיובה של עמית להשיב את הכספים יהווה שיתוף בת זוג בחובות בן זוגה, שעה שמדובר בחובות בעלי אופי אישי שמקורם ב'מניפולציות כספיות' אשר בת הזוג לא היתה שותפה להן, זאת בניגוד לדין (ע"א 1967/90 ישראל גיברשטיין נ' הלן גיברשטיין (1992); רע"א 8791/00 אניטה שלם נ' טווינקו בע"מ (2006)). בענייננו, אין מבוקש להטיל על עמית לשאת בחובותיו של אהד – בן זוגה – אשר מקורם במעשי מרמה, כי אם לשאת בחובה שלה, חוב הנובע מכך שכספים שאינם שלה הגיעו שלא כדין לידיה. תוצאת הדברים היא, שגם אם מקורם של הכספים במניפולציות כספיות שביצע אסולין באופן אישי ללא מעורבותה וללא ידיעתה של עמית, סוף סוף סך של 100,000 ₪ מתוך פעולות אלו מצא את דרכו ישירות לחשבון הבנק המשותף, ושני בני הזוג התעשרו מכך.

52. עוד לא מצאתי יסוד לטענת ב"כ עמית בסיכומיו לפיה מלוא הכספים בחשבון נמשכו על ידי אסולין וכי בפועל הם לא הגיעו כלל לידי עמית. אדרבה אסולין סיפר בעדותו כי סך 80,000 ₪ בלבד נלקחו על ידו מהחשבון, בעוד סך 170,000 ₪ נלקחו על ידה (עמ' 108 לפרו' מיום 17.6.24) ולכל הפחות הדבר נתון במחלוקת. מכל מקום, מתוך הראיות שהוצגו במסגרת הליך זה, לא ניתן לקבוע כיצד חולקו הנכסים בין בני הזוג כאשר נפרדו או אף קודם לכן. כל עוד לא הוכח אחרת, חזקה שכלל הנכסים לרבות יתרות הבנק חולקו ביניהם בחלקים שווים. אף אם היה מתברר שיתרת הכספים בחשבון הועברו במלואם לאסולין, לא מן הנמנע שהאיזון הכספי הכולל בין בני הזוג נעשה באמצעות נכסים משותפים אחרים (השי' ע"א 677/71 אדוארד שלמה דוד נ' לואיז דוד (1972)). עוד טען ב"כ עמית בסיכומיו בהתבסס על דיני שטרות, כי מרשתו פטורה מהשבה לנוכח העובדה שחתימתה על השיקים זויפה, כי היא אוחת כשורה בהם, או שהגיעו לידיה ממי שאחז בהם כשורה. גם בטענות אלו לא מצאתי ממש, שכן השיקים הופקדו בחשבונה מבלי שנתנה כל תמורה בעדם.

53. תוצאת הדברים עד כה היא זו: עמית יחד עם בעלה אסולין, התעשרו שלא במשפט על חשבוננו של צורי, בכך שסכום של 100,000 ₪ מצא את דרכם לחשבונם בלא שנתנו כנגדו כל תמורה. על אף שהחשבון נפתח על שמה של עמית בלבד, בפועל הוא שימש את שני בני הזוג. חובת ההשבה חלה אפוא לכאורה על שניהם ביחד ולחוד (סעיפים 54, 55 ו-61 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973).

54. ואולם, סעיף 2 לחוק עשיית עושר ולא במשפט קובע כך: "בית המשפט רשאי לפטור את הזוכה מחובת ההשבה לפי סעיף 1, כולה או מקצתה, אם ראה שהזכיה לא היתה כרוכה בחסרון המזכה או שראה נסיבות אחרות העושות את ההשבה בלתי צודקת". בע"א 8728/07 אגריפרם

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

אינטרנשיונל בע"מ נ' שמואל מאירסון (2010) עמד בית המשפט על כך שסעיף 2 נותן בידי בית המשפט כלי לעריכת צדק יחסי בין הצדדים הנוגעים בדבר, ואולם אין לקבוע בכך מסמרות וראוי שהדבר יתפתח "ממקרה למקרה", תוך התייחסות לנסיבות העניין הקונקרטי ובשים לב לשיקולי תום לב ויחסי הצדדים. תפקידו של בית המשפט, בהקשר זה, מתבטא ביציקת ערכים של צדק אל תוך המסגרת של הוראת סעיף 2. לצורך יישום סעיף זה נבדקת בראש ובראשונה מוסריות התנהגותם של הצדדים זה כלפי זה, ורק אם המסקנה המתחייבת הינה, שאכיפת חובת ההשבה (במלואה או בחלקה) על הנתבע הינה יותר בלתי צודקת מאשר אי-אכיפתה או מאשר אכיפתה החלקית, פוטרים את הנתבע מן ההשבה, כולה או מקצתה.

55. בעניין פרג' (עא 5393/03 אברהם פרג' נ' יעל מיטל (2005)) עמד בית המשפט על השיקולים שיש לשקול בכל הנוגע לתחולת ההגנה על-פי סעיף 2, תוך הדגשה כי השימוש בכך ייעשה במשורה:

תכליתה של הוראת הפטור או ההפחתה מהשבה בחוק עשיית עושר נועדה לתת בידי בית המשפט כלים לעשות צדק יחסי בין הצדדים מקום שחובו של הנתבע בהשבה (מלאה או חלקית) עלול לגרום לו עוול גדול מזה שייגרם לתובע באם יופטר מהשבה מלאה או חלקית. מטרתה להביא לתוצאה צודקת במישור היחסים בין הצדדים, בצד הסתכלות חברתית כוללת המבקשת ליישם נורמה מוסרית שעל פיה לא יצא חוטא נשכר. על פני הדברים, את מושג ה"צדק" שבסעיף 2 לחוק יש להשאיר פתוח וגמיש, ואין ליצור אבחנות נוקשות בהקשר לכך [...]

יתכנו מצבים שונים, למשל, מקום ששני הצדדים חפים מאשם, או מקום שצד אחד חף והשני אשם, או מקום שבשניהם דבק אשם ביחס כזה או אחר. מצבים שונים עשויים להוליד יישום שונה של חובת ההשבה. העדר תום לב או התנהגות עוולתית של נתבע אינם שוללים בהכרח, ובכל מקרה, את תחולת הגנת הפטור או הפחתת ההשבה לגביו. שיקולי צדק יחסי בהשבה עשויים לעיתים, גם אם במקרים נדירים, להצדיק מתן הגנה גם לנתבע כזה (פרידמן, דיני עשיית עושר ולא במשפט, כרך ב', §29.5). התנהגות התובע עשויה אף היא להיות בעלת חשיבות במכלול שיקולי הצדק היחסי בין הצדדים, ועשוי להיות כי התנהגותו, בצירוף נסיבות נוספות, תצדיק הפחתת שיעור ההשבה הניתנת לו, או אף שלילתה.

56. המלומדים ד. פרידמן וא. שפירא בר-אור (דיני עשיית עושר ולא במשפט, כרך ב, מהד' 3, 2017), מונים עילות שונות אשר בהתקיימן הכירה הפסיקה בפטור מהשבה מכוח סעיף 2 לחוק. בראש ובראשונה יבחן תום לבו של הנתבע, אולם תום לב כשלעצמו לא ישמש בדרך כלל הגנה מספקת בפני תביעות השבה, אלא אם יצטרפו אליו נסיבות נוספות, כדוגמת היעדר התעשרות ממשיית בפועל או שינוי מצב לרעה מצדו של הנתבע (שם עמ' 1380-1376; ור' גם ע"א 780/70 עירית תל-אביב-יפו נ' שולמית ספיר (1971); ע"א 588/87 אליעזר כהן נ' צבי שמש (1991); ע"א 1761/02

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

רשות העתיקות נ' מפעלי תחנות בע"מ (2006); מ. מזוז, 'נסיבות העושות את ההשבה לבלתי צודקת' - סעיף 2 לחוק עשית עושר ולא במשפט, תשל"ט – 1979, **משפטים** י', 487, (תש"ס).

57. בענייננו, מצאתי כי ראוי לעשות שימוש בהוראות סעיף 2 לחוק, ולפטור את עמית ממחצית ההשבה. משמעות הדברים היא, שעל אף שחובת ההשבה בסך 100,000 ₪ חלה על עמית ועל אסולין ביחד ולחוד מכוח סעיפים 54 ו-55 לחוק החוזים (חלק כללי), נכון וראוי יהיה בנסיבות העניין לפטרה מהמחצית המיוחסת לבן זוגה ולחייבה רק במחצית המיוחסת לה. הטעמים להכרעתי זו הם אלו: עמית נקלעה לפרשה עגומה זו שלא ברצונה ושלא בידיעתה; לא הוכח כי היא היתה שותפה או מודעת למעשה התרמית. אדרבה, שוכנעתי כי היא היתה תמת לב לאורך כל הדרך; במידה רבה נפלה היא עצמה קורבן למעשיהם של אסולין בעלה ושל בצלאל, ולדבריה אף ספגה מבעלה אלימות מילולית כלכלית ואף פיסית באותה תקופה; כספים שנמשכו על ידיה במהלך חייה הנישואין מחשבון הבנק שימשו לטובת פרנסת ביתה וילדיה תוך שהיא נסמכת על כך שמדובר בכספים שבעלה הרוויח במסגרת עסקיו, מבלי שהיא מעלה בדעתה שיום יבוא והיא תידרש להשיבם. יש להניח שלו ידעה שמדובר בכספים אסורים אשר תידרש בעתיד להשיבם, היתה נמנעת מלהוציאם ולכל הפחות את חלקם; אמנם לא הוכח הדבר, אך חזקה היא שההתעשרות שבאה בפועל לידי עמית אינה עולה על מחצית מהסכום שהופקד שלא כדין בחשבון (סעיף 56א) לחוק החוזים (חלק כללי). יש לזכור בהקשר זה שעמית נמנעה מליטול חלק פעיל בהליך זה, תוך שהיא נסמכת בתמימותה על התחייבותו של אסולין בהסכם הגירושין לשאת במלוא האחריות בקשר עם הליך זה; עוד יש להביא בחשבון את חלקם של צורי ושל גרינברג אשר אלמלא נהגו ברשלנות ובחוסר אחריות (כפי שיפורט להלן), הפרשה כולה היתה נמנעת.

58. סוף דבר – על עמית להשיב לצורי מחצית מהסכום שהופקד בחשבונה, דהיינו סך של 50,000 ₪. ואולם, חובת השבה זו חלה רק במישור היחסים החיצוני, זה שבינה לבין צורי. אשר למישור היחסים הפנימי שבין עמית לבין אסולין, חב האחרון כלפי הראשונה בשיפוי מלא. מסקנה זו נסמכת הן על חלקו העיקרי בפרשה כמתואר לעיל, הן על המוסכם בהסכם הגירושין בין השניים בו נטל הוא כלפיה את מלוא האחריות לתוצאות ההליך, והן בהתבסס על הצהרתו המפורשת בפרוטוקול הדיון מיום 17.6.24 (עמ' 79-81).

גירא גרינברג

59. כזכור ייצג גרינברג את צורי בעסקת ההלוואה. בסיכומיו טען אמנם כי לא התבקש "ללוות" את העסקה אלא רק "לנסח" את המסמכים הדרושים לה, אולם בתצהירו הודה מפורשות כי נשכר על מנת "לייצג" את צורי ואף קיבל שכר טרחה לשם כך (סעיפים 4-5 לתצהירו). צורי עצמו איננו מייחס לגרינברג חלק במעשה המרמה, אולם טוען לרשלנות מקצועית מצדו. לדבריו, לו היה נוקט גרינברג מידה של זהירות על פי סטנדרטים בסיסיים הנדרשים מאת עורך דין סביר, מעשה המרמה והנזקים שנגרמו בעטיו היו נמנעים.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 20-07-38087 ויקטור נ' עדיליה ואח'

60. כידוע, במסגרת יחסי עורך דין-לקוח חלה על הראשון חובת זהירות כמו גם חובת נאמנות ומסירות. הפרת חובות אלו מצד עורך הדין עשויה להקים כנגדו עילת תביעה הן מתחום דיני החוזים והן מתחום דיני הנזיקין (ע"א 37/86 משה לוי נ' יצחק יחזקאל שרמן (1990); [על"ע 2/80 פלוני נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בישראל, תל אביב - יפו \(1980\)](#)). על עורך הדין חלה חובה ליידיע ולהזהיר את הלקוח בטרם ייטול על עצמו סיכונים וככל שהסיכון גדול יותר וודאי יותר, כך על עורך הדין לפעול ביתר שאת לאזהרת לקוחו. היקף חובת האזהרה מותנה בין היתר במיחות הלקוח, במידת מעורבותו והידע המקצועי שבדין, בתוחלת הסיכון הנלקח, ומורכבות הסוגיה שעל הפרק. לעתים אחריות זו תוליד אף חובת אזהרה בכתב (ע"א 7633/12 קבוצת גיאות בע"מ נ' גולדפרב לוי, ערן, מאירי, צפירי ושות', עורכי דין בע"מ (2014)). לכך יש להוסיף כי חובתו של עורך הדין להגן על הלקוח ולשמור על האינטרסים שלו, איננה מתמצה רק בהגנתו מפני פגיעתם של צדדים אחרים, לעתים נדרש עורך הדין להציב ללקוח גבולות, ובכך להגן עליו מפני בחירות שגויות ופזיזות שלו עצמו.

61. בע"א 6715/20 אליעזר שטרק נ' שרון סונינו (2022), עמד בית המשפט על כך שעל מנת להטיל חבות על עורך הדין בגין רשלנות מקצועית, אין די בכך שהאחרון הפר את חובתו כלפי הלקוח והתרשל, אלא נדרש להצביע על קשר סיבתי עובדתי ומשפטי בין מעשה ההתרשלות לבין הנזקים שנגרמו בפועל. רק בהתקיים קשר סיבתי כאמור, ניתן יהיה להטיל על עורך הדין אחריות בנזיקין:

בחינת יסוד הקשר העובדתי מורכבת משני שלבים: בשלב ראשון יש לבחון קיומו של קשר סיבתי עובדתי אשר מתקיים, כאשר נמצא כי ההתנהגות הרשלנית מהווה "סיבה בלעדית אין" לנזק שנוצר לניזוק; בשלב השני, אם נקבע כי מתקיים קשר סיבתי עובדתי כאמור, יש לבחון קיומו של קשר סיבתי משפטי – הנבחן באמצעות מספר מבחנים משפטיים [...] כאשר מדובר בעוולת הרשלנות, מדובר בעיקר במבחן הצפיות, היינו האם המזיק כאדם סביר יכול היה יכול לצפות כי התרשלותו תגרום לנזק, לרבות לעניין הליך הגרימה, סוג הנזק והיקפו.

62. בפרשת רחמני (ע"א 7485/10 פנטהאוז רחמני נכסים (1997) בע"מ נ' עו"ד יובב פפר (2012)), עמד בית המשפט על חובת הזהירות המוטלת על עורך הדין כלפי לקוחו, אך מנגד על כך שאין מדובר באחריות בלתי מוגבלת: "עורך דין הוא "מונע נזק" יעיל וזול, אך לא ניתן להטיל עליו חובה אבסולוטית למנוע נזק. עורך דין אינו בלש או חוקר פרטי, לא עומדים לרשותו אמצעים טכניים מיוחדים לגילוי מעשי זיוף והתחזות, וגם עורך דין זהיר ומיומן עלול ליפול קרבן לנוכל מיומן. השאלה האמיתית והעיקרית הצריכה לענייננו היא אחת: האם בפני עורכי הדין, או מי מהם, עמדו "סימני התראה" שצריכים היו לעורר את חשדם".

63. בענייננו, מצאתי כי גם אם כל נסיבה כשלעצמה לא היה בה כדי לעורר בהכרח חשד מיידי שמדובר במעשה מרמה, הרי שכלל הנסיבות גם יחד מעוררות גם מעוררות סימני שאלה כבדים. מדובר

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 20-07-38087 ויקטור נ' עדיליה ואח'

בסימנים שצריכים היו להדליק בפני עורך דין גרינברג נורות אזהרה, ושבעקבותיהן היה עליו לנקוט פעולות ובדיקות שונות ונוספות על מנת לוודא ולהבטיח כי מדובר בהליך תקין. לו היה גרינברג נוקט בפעולות אלו, התרמית היתה מתגלה והנזק היה נמנע. ואפרט:

א. במסגרת ההתכתבות בינו לבין אסולין ערב הפגישה בביתו של האחרון, ביקש גרינברג לקבל העתק נוטריוני של ייפוי הכוח עליו חתמה טמיר ואשר באמצעותו הוסמך אסולין לחתום בשמה. מסמך שכזה לא הוצג ולא נמסר לידי גרינברג בעת הפגישה. בפגישה נמסר לידי גרינברג העתק מסמך אשר כותרתו "ייפוי כוח בלתי חוזר נוטריוני". על אף הכותרת המסמך לא אומת באימות נוטריוני. לו היה מוצג ייפוי כוח נוטריוני היה הדבר עשוי ללמד שאדם נוסף בעל סמכות על פי דין – נוטריון – זיהה את טמיר והיה עד לכך שהיא אכן בחרה ליפות את כוחו של אסולין לייצגה בעניין המקרקעין. בעדותו סיפר גרינברג כי על אף שביקש תחילה כי יוצג לפניו ייפוי כוח נוטריוני, בסופו של דבר הסתפק בייפוי כוח המופנה לעורך דין אסולין ומאומת על ידו, שכן לדבריו: "לפי סעיף 91 של חוק לשכת עורכי הדין, ייפוי כוח נוטריוני שניתן לעו"ד, לא צריך להיות חתום אצל נוטריון או עם חותמת נוטריון. זה החוק" (עמ' 9 לפרוי' הדיון מיום 20.6.24). משמעות הדברים היא, כי המקור היחיד לאימות זהותה וכוונתה של טמיר למשכן את מקרקעיה היה אסולין עצמו.

ב. מתוכן מסמך ייפוי הכוח עולה כי מדובר בייפוי כוח כללי המתייחס למקרקעין הנדונים, ואשר מכוחו ניתן למכור, להחכיר, להעביר ללא תמורה, למשכן ולמעשה לבצע כל פעולה במקרקעין עבור כל צד שלישי שהוא. אין מדובר בפעולה ספציפית (מישכון) ואף אין מדובר בצד שלישי ספציפי (צורלי). משמעות הדברים היא כי בכול הנוגע לביצוע פעולות בלשכת רשם המקרקעין, אין מדובר בייפוי כוח בלתי חוזר, כי אם בייפוי כוח כללי שניתן לבטלו בכל עת, זאת בניגוד לכותרת המסמך. לעניין זה יצוין סעיף 5.28.5 לקובץ נהלי רישום והסדר מקרקעין, הקובע כי "ייפוי כוח בלתי חוזר, שניתן להבטחת צד ג', ששמו לא נזכר בייפוי הכוח יקובל כייפוי כוח רגיל". היות שמדובר הלכה למעשה בייפוי כוח רגיל שאינו בלתי חוזר, דהיינו שניתן לבטלו, ובהינתן שעל פי התאריך הנקוב בו, הוא נחתם למעלה משלושה חודשים לפני מועד העסקה, היה מקום לברר האם טמיר אכן מעוניינת נכון לאותה העת בביצוע פעולת המישכון של הפרק.

ג. גרינברג תהה תחילה מדוע טמיר איננה נוכחת בפגישה בית אסולין, אך כשנאמר לו שהיא מצויה בשיט בלב ים ללא יכולת תקשורת, הדבר סיפק אותו (סעיף 15 לתצהירו). בעת הפגישה לא הוצג העתק תעודת הזהות של טמיר ואף לא כל מסמך מזהה אחר. צילום תעודת זהות או דרכון עשוי ללמד על היכרות או מפגש בין אותו אדם לבין מי שמציג את פרטיו, ועל כן יש בכך כדי להוות אמצעי בטיחות נוסף, גם אם רחוק מלהיות מושלם. יש לתמוה מדוע לא ביקש גרינברג לשוחח עם טמיר מאוחר יותר לכשתגיע לחוף מבטחים, ואף לאחר רישום המשכנתה,

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

אך בטרם יחל צורי להזרים את כספי ההלוואה. ניתן הרי על נקלה להשיג פרטיו של כל אדם כגון שם, מספר תעודות זהות, פרטי גוש וחלקה של המקרקעין ואף כתובת ולשבצם במסמכים שונים הנערכים במשרד ללא ידיעתו. שיחת טלפון בין גרינברג לטמיר, אף במועד מאוחר לפגישת בית אסולין, עשויה הייתה למנוע את הנזק.

ד. העסקה הוצגה כדחופה וככזו שיש לבצעה ללא דיחוי (סעיפים 10, 21 לתצ' גרינברג), אולם ייפוי הכוח שהוצג על יד אסולין ואשר מכוחו חתם על מסמכי ההלוואה נחזה להיות חתום על ידי טמיר עוד ביום 27.12.17, למעלה משלושה חודשים טרם פגישת בית אסולין. כאמור לעיל, היות שמדובר בייפוי כוח אשר על פי קובץ נהלי לשכת רשם המקרקעין איננו בלתי חוזר, היה מקום לברר כי לאחר שלושה חודשים הוא עדיין בתוקף וכי אין מניעה לבצע מכוחו פעולת רישום משכנתה. לכך יש להוסיף את העובדה שבניגוד לאשר הודפס על גבי מסמך ייפוי הכוח – "חתימה וחתימת עוה"ד" – בפועל הופיעה חתימת עורך הדין ללא חותמת. ואם לא די בכך, לדברי גרינברג באותו מעמד נחתם הסכם ההלוואה על ידי אסולין מכוח ייפוי הכוח הנ"ל, אולם השוואה אף בעין בלתי מקצועית בין חתימת אסולין על הסכם ההלוואה לבין החתימה המאמתת את ייפוי הכוח, מעלה כי מדובר בשתי חתימות שונות בתכלית.

ה. יש לזכור כי אין מדובר בעסקה שגרתית למכירת דירה או מגרש, כי אם בהסכם הלוואה בריבית חוץ בנקאית המובטחת במשכנתה, ואשר הכספים שניתנים במסגרתה אמורים להיות מועברים לגורמים עלומים בשוק האפור, נושיו של קרוב משפחתה של טמיר. כל זאת בלא שהתקיים כל קשר ישיר ואף לא שיחת טלפון בודדת בין המלווה (צורי) ועורך דינו (גרינברג) לבין הלווה (טמיר) או האדם שלטובתו מועברים הכספים (קרוב המשפחה), ואף לא נזכרו שמותיהם של הנושים אליהם מיועדים לעבור הכספים ולא הוצגו מכתבי כוונות מצדם המלמדים על יתרות החוב לסילוק.

ו. בגוף ייפוי הכוח נכתב כי המקרקעין מצויים בשטחה המוניציפלי של העיר גני תקווה, בעוד לאמתו של דבר הם מצויים ביישוב אירוס הסמוך לנס ציונה. לא ניתן היה לשלול אמנם באותה העת שמדובר בטעות קולמוס, אולם הדבר מעורר שאלה ומחייב בירור, כיצד יתכן שנפלה טעות כה גסה במסמך כה יסודי לקיומה של העסקה.

ז. בהסכם ההלוואה נכתב כי לאחר רישום המשכנתה יעביר צורי את הכספים "באמצעות שיק לפקודת הלווה ובהתאם לבקשת הלווה". בפועל, לאחר רישום המשכנתה העביר צורי שיקים פתוחים ללא שם מוטב לידי בצלאל בהתאם להוראותיו של האחרון, באופן שלא ניתן לעקוב ולקבוע להיכן הופקדו השיקים. מדובר בהוראה חריגה, שכן גם אם מדובר בעסקת אמת הנעשית על פי רצונה של טמיר, כיצד ניתן יהיה להוכיח בבוא היום שהשיקים אכן הגיעו ליעדם, ומי יתקע לידינו שטמיר לא תטען בעתיד כי השיקים כלל לא הגיעו ליעדם. מצופה היה שיותנה בהסכם ההלוואה כי השיקים יופקדו בחשבונה של טמיר או בחשבון נאמנות שיפתח אסולין

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

לשם כך, וכי האחרון הוא זה שיהיה אחראי לחלוקת כספי ההלוואה לנושים השונים. עוד מצופה היה שגרינברג יבהיר לצורי שעליו להקפיד להפקיד את מלוא השיקים אך ורק לחשבון נאמנות כאמור או לחשבונה של טמיר ולא לחלקם בצורה חסרת אבחנה וללא כל תיעוד בזמן אמת. משמעות הדבר היא כי ההוראה המנוסחת בחוזה לפיה המלווה יבצע את העברה "באמצעות שיק לפקודת הלווה ובהתאם לבקשת הלווה", יש בה כשלעצמה כדי להוות סיכון.

ח. כזכור, דובר תחילה על כך שצורי יעביר את מלוא כספי ההלוואה לחשבון נאמנות שיפתח גרינברג, והאחרון יעביר את הכספים לטמיר או אסולין, ולצורך כך אף נחתם הסכם נאמנות בין צורי לגרינברג. לבסוף, משלא עלה בידי האחרון לפתוח חשבון נאמנות נזנח הרעיון. ואולם, מנוסח הסכם הנאמנות ניתן להבין כי כוונת הצדדים הייתה לכלול במסגרת הייצוג את חובתו של גרינברג לבדוק ולוודא שרישום המשכנתה נעשה כחוק והוא תקף, להעביר את הכספים שבחשבון הנאמנות ללווה או למי שיורה עורך דינה, וכן "לוודא שכל הוראה להעברת הכספים ללווה או למי שתורה היא או עוה"ד שלה יהיו בכתב וישמרו על ידי הנאמן [גרינברג] עד להחזר מלוא ההלוואה". (סעיף 2 להסכם הנאמנות). על אף שהסכם הנאמנות הנ"ל לא מומש כאמור וכספי ההלוואה לא הופקדו בחשבון נאמנות בניהול גרינברג כפי שתוכנן, מצופה היה שכמייצג אחראי של צורי יפעל גרינברג להבטחת מטרות אלו באופנים אחרים, ולכל הפחות יידע את צורי באשר לחשיבות הדבר.

ט. גרינברג אישר כי הפגישה בה נחתמו מסמכי העסקה היתה הפעם הראשונה והיחידה בה פגש באסולין ומעבר לכך הוא כלל לא הכירו. מתצהירו ועדותו עולה כי מלוא המידע שעמד בפניו ערב כריתת ההסכם מקורם בנתונים ומסמכים שהציג בפניו אסולין עצמו. גרינברג נתן אפוא באסולין אמון מלא ולא העלה על דעתו לוודא או לבדוק בדרך כלשהי האם אכן מדובר בעסקה בטוחה, האם טמיר מודעת למתרחש והאם אסולין הוא אכן מיופה כוחה. רק לשם הדוגמה, לו היה גרינברג בודק אודות אסולין ערב החתימה באתרים המשפטיים, היה מגלה עד מהרה כי שבועות ספורים קודם לכן פורסם פסק דין אשר קבע כי ייפוי כוח בלתי חוזר שנמסר לכאורה לאסולין על ידי בני זוג יעל ורון אייזן – נמצא מזויף, הושג תוך מרמה והונאה ובעקבות כך בוטלו כל הפעולות שנעשו באמצעותו (ה"פ (שלום ת"א) 42183-10-17 רון אייזן נ' מיכאל דוד נזרי, דורון זיטון ורפאל אסולין (12.2.2018)).

י. גרינברג נקט אמנם אמצעי זהירות אחד משמעותי שאין להקל בו ראש, בכך שדרש שכספי ההלוואה יימסרו על ידי צורי רק לאחר שתירשם המשכנתה בפועל לזכותו על מקרקעיה של טמיר. העובדה שלא הסתפק ברישום הערת אזהרה בגין התחייבות טמיר לרישום משכנתה יש בה אולי כדי ללמד על חשד מסוים שעלה בלבו. ואולם, אמצעי הזהירות שנקט אין בו די, שכן מדובר באמצעי שנועד להבטיח את הצלחת הרישום בלבד, ואין בו כדי להפיג את החשש שמדובר בעסקה בלתי כשרה שנעשית מאחורי גבה של טמיר, בלא ידיעתה ועל סמך מסמכים

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

מזויפים. יתירה מזו, לו עמד גרינברג על כך ששטרות המשכנתה שאושרו לרישום יוצגו לעיונו, בטרם יחל צורי להזרים את כספי ההלוואה, היה מגלה מיד שמדובר בשטרות מזויפים, שכן אין מדובר בשטרות שנחתמו בפניו בפגישת בית אסולין עליהם חתמו צורי עצמו וכן אסולין בשם טמיר. מדובר בשטרות אשר בהם זויפו חתימותיהם של צורי ושל טמיר, ושחתימותיהם נחזות להיות מאושרות על ידי עו"ד שי פולט, שכלל לא היה מעורב בעסקה ולא נכח בפגישה. לא זו אף זו, שטרות אלו נחזים להיות חתומים על ידי צורי ועל ידי טמיר בתאריך 27.12.17, שלושה חודשים לפי מועד העסקה שנחתמה בבית אסולין. בתצהירו (סעיף 30) ובעדותו אישר גרינברג שבצלאל סיפר לו שהמשכנתה נרשמה וכי צורי החל להעביר את כספי ההלוואה. גרינברג הסתפק בכך ולא חשב לעשות בשלב זה דבר מה נוסף. לו היה מבקש בנקודת זמן זו לעיין בשטרות שאושרו לרישום, ולחלופין לשוחח טלפונית עם גברת טמיר שבינתיים בוודאי הגיעה לחוף מבטחים, היה ניתן למנוע את העניין כולו.

יא. להגנתו טוען גרינברג, כי בכך שרשם המקרקעין עצמו נאות לרשום את המשכנתה על זכויותיה של טמיר במקרקעין, יש כדי ללמד שלא ניתן היה למנוע את התרמית. אין בידי לקבל זאת, כזכור, שטר המשכנתה שהוצג לרישום לפני רשם המקרקעין, איננו השטר שנחתם בפגישת בית אסולין. השטר שהוצג לרישום נחזה להיות חתום על ידי טמיר עצמה שלא באמצעות ייפוי הכוח, כמו כן נחזה להיות חתום על ידי צורי, שלושה חודשים לפני מועד העסקה ומאומת על ידי עורך דין פולט. לרשם המקרקעין לא הייתה כל סיבה לחשוד כי השטר מזויף. כאמור לעיל, לו היה גרינברג מעיין בשטר שאושר לרישום, היה מבין מיד כי מדובר בזיוף ובתרמית והיה מורה לצורי שלא להעביר את כספי ההלוואה. העובדה שרשם המקרקעין נאות לרשום את המשכנתה על יסוד השטרות המזויפים, איננה מפקיעה אפוא את הקשר הסיבתי בין מחדליו של גרינברג לבין הנזק שנגרם לצורי.

64. כאמור, גם אם כל אחת מהנסיבות המתוארות לעיל איננה עולה לבדה כדי 'דגל אדום' המתנוסס מעל העסקה, הרי שכלל הנסיבות גם יחד מעוררות חשד של ממש, אשר עורך דין סביר צריך היה להיות ער לו. העובדה שכל המתואר לעיל לא העלה בלבו של גרינברג כל חשש או חשד מהווה לטעמי התרשלות מקצועית. המידע כולו נמסר לגרינברג - מייצגו של צורי, על ידי אסולין - מי שנחזה להיות מייצגה של טמיר, ואילו גרינברג עצמו לא נקט כל פעולה או בדיקה משל עצמו לצורך אימות או הצלבת הנתונים. מה אפוא תועלת יש בפעולת הייצוג, כאשר מייצגו של הצד האחד נסמך כולו על מצגיו של מייצג הצד שכנגד? ניתן היה הרי מראש לקבוע שאסולין ייצג את שני הצדדים בעסקה. על כורחנו מטרתה של פעולת הייצוג נועדה להבטיח את העסקה מפני תקלות בשוגג או בזדון. דבריו של גרינברג בעדותו לפיהם סמך על אסולין, כפי שנוהגים עורכי דין לסמוך זה על זה אינם יכולים לשמש כטענת הגנה מספקת עבורו (עמ' 16 לפרו' מיום 20.6.24: "מעולם עו"ד לא בא וטען בפניי דברים שהתבררו אחר כך כשקר ומעולם לא בא עו"ד ואמר 'אני מיופה כוח של לקוח' והתברר אחר כך שהוא לא היה מיופה כוח של הלקוח. במשך 40 שנה, נבנה אמון

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

בין עורכי דין. זה קולגות שלי, לא כל אחד שאני רואה אני מתחיל לחשוש שהוא הולך לרמות אותי ולבדוק אותי. זה לא הולך ככה, זה המקצוע שלנו. אנחנו נותנים אמון וכל המדינה, אני בטוח שגם אתה לא בודק כל עו"ד שבא אליך ואומר 'אני מייצג את זה ואת זה', אתה מתחיל לבקש ממנו מסמכים. זה לא הולך ככה".

65. ואולם בכל הקשור לקשר הסיבתי בין ההתרשלות לבין הנזק, מוצא אני לקבוע כי קשר זה מתקיים רק באשר לכספי הפעימה הראשונה אשר פורטה בהסכם ההלוואה אשר בעריכתו היה מעורב גרינברג. מדובר בזכור בהלוואה על סך 900,000 ₪. אשר לכספי הפעימה השניה והשלישית בסך 300,000 ₪, מדובר בסכומים שלא נכללו בהסכם המקורי, גרינברג לא היה מודע אליהם וצורי לא טרח לספר לו על כך. לפיכך, נקטע הקשר הסיבתי בין מעשה ההתרשלות לבין אובדן כספים אלו. בנקודה זו יש לחלק בין עוולת התרמית המיוחסת לאסולין הקושרת קשר סיבתי בין מעשה התרמית לבין כלל פעימות הכספים שהעביר צורי, לבין עוולת הרשלנות שמייחס צורי לגרינברג. האחרונה מבוססת על קשר סיבתי של 'צפיית' בין מעשה ההתרשלות לבין הנזק שנגרם בעטיו, ובענייננו, הנזק הצפוי היה סכום ההלוואה מושא הסכם ההלוואה אותו ניסח גרינברג ולא הפעימות הנוספות שבאו לאחר מכן בלא ידיעתו של האחרון.

66. תוצאת הדברים היא שגרינברג נהג בהתרשלות מקצועית כלפי צורי, כמו כן קיים קשר סיבתי בין מעשה ההתרשלות לבין אובדן כספו של צורי בסך 900,000 ₪. היות שבמהלך המשפט החזיר גרינברג לצורי את המקדמה ששולמה בסך 90,000 ₪, הרי שחבותו של גרינברג כלפיו נאמדת בסך של 810,000 ₪.

67. מנגד, יש לייחס לצורי אשם תורם בשיעור לא מבוטל. לאחר פגישת בית אסולין, לא יצר צורי כל קשר עם גרינברג, לא עדכן אותו בכך שאסולין ובצלאל באו לביתו מספר ימים לאחר מכן על מנת להחתימו על שטרות משכנתה ואף לא בכך שלאחר מכן אכן נרשמה המשכנתה. צורי לא ביקש ממייצגו גרינברג לוודא כי המשכנתא נרשמה כדן וכראוי, ואף לא יידע אותו בכך שהוא עומד להעביר כספים לידי בצלאל באמצעות שיקים פתוחים רבים ללא שם המוטב. צורי הודה בחקירתו שלאחר פגישת בית אסולין וחתימת מסמכי העסקה לא יצר עוד כל קשר עם גרינברג, ומלוא התקשורת והמגעיים התקיימו אך בינו לבין בצלאל. העובדה שצורי מסר שיקים פתוחים לידי בצלאל בסכומים כה גבוהים, מהווה התרשלות רבתי מצדו, שכן ברור שבצלאל יכול היה לפרוע אותם בכל "ציינג" מזדמן וליטול לעצמו את מלוא הכספים, מבלי להעבירם כלל לאותם נושים של קרוב משפחתה של טמיר. מעבר לכך, על פי הסכם ההלוואה, צורי אמור היה לקבל ריבית בשיעור 9,000 ₪ לכל חודש, החל מיום 18.4.25 וב-25 לכול חודש עוקב. סכומים אלו לא התקבלו בידו, ונראה שהדבר לא עורר בליבו כל חשד, והוא אף לא מצא לנכון ליצור קשר עם עורך דינו על מנת שיבדוק את הדברים. יתירה מזו, בתוספת להסכם ההלוואה (18.5.31) ואף במסמכים שהוגשו לרישום לרשם המשכונות, נרשם כי סך ההלוואה שהעמיד לטמיר היא 1,400,000 ₪ בעוד לאמתו של דבר מדובר ב-1,200,000 ₪ בלבד. ואם לא די בכך, התוספת להסכם ההלוואה וכן המסמכים

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

שהוגשו לרישום ברשם המשכונות נחזים להיות חתומים על ידי עו"ד שי פולט, אדם שכלל אינו מוכר לו ולא היה מעורב בעסקה. כיצד אפוא לא עורר הדבר בליבו של צורי כל חשד? נדמה שהרווח המהיר והקל סנוור את עיניו והוא אף לא טרח ליצור קשר עם עורך דינו גרינברג על מנת להביא בפניו את הדברים. תחת זאת העמיק צורי את הסיכון ומסר לידי בצלאל, אשר ככל הנראה נתן בו אמון מוחלט, שיקים בהיקף של 300,000 ₪ נוספים. מדובר בהתנהגות פזיזה, חסרת אחריות ובלתי זהירה בעליל. לאחר שהבאתי בחשבון את כלל השיקולים האמורים, מצאתי לייחס לצורי אשם תורם בשיעור שליש (33.33%).

68. למסקנת פרק זה: אחריותו של גרינברג כלפי צורי מוגבלת לכספי הפעימה הראשונה בסך 900,000 ₪ ובהפחתת אשם תורם אותו יש לייחס לצורי עצמו בשיעור שליש. היות שבמהלך המשפט השיב גרינברג לצורי סך של 90,000 ₪, יתרת הסכום אותו חב גרינברג לצורי מתוך סכום התביעה עומד על 510,000 ₪.

עמוס הררי

69. כאמור לעיל חלק מהשיקים שמסר צורי, מצאו את דרכם לעסקו של הררי, עסק מורשה למתן שירותי ניכיון שיקים, זאת באמצעות לקוח ששמו משה רוזנברג, הנוהג לנכות אצלו שיקים משך שנים. מדובר למעשה בחמישה שיקים בסך כולל של 270,000 ₪ בלבד, אשר נפרעו בחשבונו של הררי. רק לאחר שנפרעו השיקים בפועל, מסר הררי לרוזנברג את סכומם במזומן בניכוי עמלת ניכיון וריבית. סך סכומי העמלה והריבית ששולמו להררי בגין ניכיון השיקים הני"ל עומד על 1,620 ₪ ואילו יתרת הסכום נמסרה במזומן לידי רוזנברג.

70. לטענת צורי, יש להטיל על הררי אחריות לסכומים הכלולים בשיקים הני"ל, אולם עיון בכתב התביעה לא מבהיר מהן העילות העומדות כנגדו. בסעיפים 13 ו-96 לתצהירו טוען צורי שחלק מהכספים שהיו מיועדים לגב' טמיר הגיעו בפועל לידי הררי, אך לא הוכח ואף לא נטען כי היה מעורב בדרך כלשהי במעשה המרמה.

71. גרסתו של הררי לא הופרכה ולא מצאתי סיבה לפקפק בה. רוזנברג עצמו לא הובא לעדות, אל אף שבתחילה כלל אותו צורי ברשימת העדים מטעמו, ובסופו של יום לא מצאתי כל רמז הקושר את הררי למעשה המרמה. הררי גם לא התעשר שלא כדין מכספים אלו, שכן כאמור, הוא נתן כנגדם תמורה מלאה.

72. בטרם הפקיד הררי את השיקים בחשבון הבנק שלו, הוא לא מצא לנכון להתקשר למושך השיקים – צורי – ולוודא כי השיקים כשירים, נמשכו על דעתו ובהסכמתו, ניתנת כנגדם תמורה וכי הם ראויים להפקדה. ב"כ צורי הצביע גם על אי אילו חריגות בהתנהלותו של הררי העשויים להיחשב לטעמו כסטייה מסטנדרט התנהגות סביר של בעל עסק לניכיון שיקים, כגון אי הקפדה על מילוי טופס הכרת לקוח על ידי רוזנברג וכיו"ב. מבלי להכריע בטענות אלו, מצאתי כי ממילא אין בהם

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 38087-07-20 ויקטור נ' עדיליה ואח'

ממש, שכן לא נמצא כל קשר סיבתי בין אופן התנהלותו של הררי לבין הנזק שנגרם לצורי. האחרון אישר בעדותו, כי גם לו היה הררי יוצר עמו קשר טלפוני בטרם הפקדת השיקים בחשבונו ומבקש את אישורו להפקדה, היה צורי מאשר לו להפקידם, שכן באותה העת סבר כי השיקים אכן מיועדים להימסר לנושי קרוב משפחתה של טמיר מהשוק האפור (עדות צורי מיום 17.6.24 עמ' 40). היות שצורי עצמו לא חשד בשלב זה כי מדובר בתרמית, ברי כי לא ניתן לצפות כי החשד יעלה דווקא בליבו של הררי, שאינו מכיר כלל את הרקע למשיכת השיקים ואינו מעורב בעסקת ההלוואה.

73. לא מצאתי גם לייחס משקל לסתירות קלות ואי התאמות זניחות בין תצהיר תשובתו של הררי לשאלון, תצהיר עדותו הראשית ותשובותיו בחקירתו הנגדית. סוף סוף, מדובר בפעולות המתרחשות בשגרת עסקו דבר יום ביומו, ולא ניתן לצפות שיזכור את נסיבות הפקדת כל שיק ואת זהותו של המפקיד – האם נמשכו השיקים לטובת מוטב ספציפי או נמסרו כשהם פתוחים ושם המוטב מולא במקום, מי מילא את שם המוטב הררי על גבי השיק – האם הוא עצמו, אחד מעובדיו או הלקוח. כבעל עסק לניכיון שיקים, הדבר החשוב מבחינתו הוא שהשיקים ייראו תקינים וכי הם יכובדו על ידי הבנק הנמשך. משנפרעו השיקים בחשבונו, מסר הוא ללקוח את תמורתם במזומן, בניכוי עמלת הניכיון והריבית. בעדותו סיפר הררי כי בעסק לניכיון שיקים לא ניתן להכביד על הלקוחות בשאלות ובחקירות (עמ' 27 לפרו' מיום 20.6.24: "לפני איזה 17 שנה שאל אותי מנהל הבנק על אדם מסוים [...] פגשנו יחד אצלו בבנק אדם מסוים. האדם הזה הוא לקוח שלך? אמרתי לו כן, הוא לקוח שלי, הוא אמר לי 'אבל הלקוח הזה הוא לא לקוח בסדר', אז אמרתי לו 'אתה יודע למה הוא לקוח שלי? בגלל שהוא לא יכול לקוח שלך'. אני 20 שנה התעסקתי בשוק האפור. יותר מדי שאלות אי אפשר לשאול בשוק האפור. צריך להיות חוקי, מה שאני הייתי ב-20 שנה שעסקתי, אני הייתי חוקי. אני עבדתי, ניסיתי כמה שיכול יותר לא לעשות פעולות לא חוקיות. הרווחתי את העמלה הנמוכה יחסית לתחום שלי, נשדדתי יותר מאנשים רגילים בתחום שלי ולמרות זאת, התפרנסתי").

74. לא נמצאה אפוא כל ראיה למעורבותו של הררי במעשה המרמה, ואף לא למעשה או מחדל מצדו אשר קיים קשר סיבתי בינם לבין הנזק שנגרם לצורי. עוד לא נמצא כי הררי התעשר שלא במשפט מכספיו של צורי שכן גרסתו לפיה נתן תמורה כנגד השיקים נמצאה מהימנה. במישור הראייתי, לא מצופה היה שהררי יזמן את רוזנברג לעדות מטעמו שעה שצורי כלל את האחרון ברשימת עדיו. כללו של דבר אין לייחס להררי בענייננו כל אחריות, ודין התביעה כנגדו להידחות.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 20-07-38087 ויקטור נ' עדיליה ואח'

סוף דבר

75. סך הנזק הישיר שנגרם לצורי בגין מעשי התרמית וההונאה המתוארים לעיל, עומד על 1,110,000 ₪, זאת לאחר שסך של 90,000 ₪ הושבו לו במהלך המשפט על ידי גרינברג. לסכום האמור יש להוסיף סך 30,155 ₪, המהווה את סכום הוצאות המשפט שנאלץ לשלם לגבי טמיר בעקבות פסיקת בית המשפט המחוזי מיום 17.6.19 בת"א 16742-08-18. עוד מצאתי הצדקה לפסיקת סכום נוסף בסך 10,000 ₪ בגין עוגמת הנפש שנגרמה לצורי בעקבות חקירתו במשטרה והחשדות שהופנו כנגדו בראשית הדרך עת נחשד במעורבות במעשה התרמית. סך הנזק שנגרם לצורי עומד אפוא על **1,150,155 ₪**.

76. לעניין מועד תחילת חישוב הפרשי ריבית והצמדה אשר יצורפו לסכום האמור, יחולק זה למספר חלקים, כדלקמן: לפעימת ההלוואה הראשונה בסך 810,000 ₪ יתווספו הפרשי הצמדה וריבית החל מיום 15.4.18 ואילך; לפעימה השנייה בסך 120,000 ₪ יתווספו הפרשי הצמדה וריבית החל מיום 15.5.18 ואילך; לפעימה השלישית בסך 180,000 ₪ יתווספו הפרשי הצמדה וריבית החל מיום 15.6.18 ואילך; להוצאות שנפסקו לטובת טמיר ואשר הוטלו על צורי בסך 30,155 ₪ יתווספו הפרשי הצמדה וריבית החל מיום 15.7.19, ולעוגמת הנפש בסך 10,000 ₪ יתווספו הפרשי הצמדה וריבית החל מ-15.7.18.

77. לא מצאתי הצדקה לפסוק פיצוי מוסכם או שיעורי ריבית בהתאם להוראות הסכם ההלוואה, שכן הסכם זה בטל מעיקרו, לאחר שנחתם בחוסר סמכות.

78. לסכומים האמורים יתווספו הוצאות משפט בסך 40,000 ₪ וכן שכ"ט עו"ד בסך 70,000 ₪, נכון למועד מתן פסק דין זה. לצורך קביעה זו הבאתי בחשבון בין היתר את סכום התביעה, העובדה שהתקבלה ברובה המוחלט, משך הזמן שארכה לרבות דחיות המועדים הרבות, היקף ההשקעה שנדרשה ומורכבות ההליך, כללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי המומלץ), התש"ס-2000, ועוד כיו"ב.

להלן חלוקת האחריות בין הנתבעים השונים

79. אחריותם של **גיא בצלאל, רפאל דוד אסולין ואבישי אושרי**, תחול על מלוא הסכומים דלעיל בסך 1,150,155 ₪ י"ח ביחד ולחוד, לרבות מלוא הוצאות המשפט בסך 40,000 ₪ ושכר טרחת עוה"ד בסך 70,000 ₪. לסכום האמור יתווספו ריבית והפרשי הצמדה בהתאם למועדים המפורטים לעיל.

80. מתוך הסכומים שנפסקו לעיל, אחריותה של **עמית קום אסולין** תוגבל לסך של 50,000 ₪ נכון ליום 15.4.18, בצירוף ריבית והפרשי הצמדה החל ממועד זה ואילך. לנוכח הנסיבות המפורטות לעיל בפרק הדן בחלקה של עמית, מצאתי לקבוע כי לסכום זה לא יתווספו הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד. במישור היחסים שבין עמית לבין אסולין, תחול מלוא האחריות על אסולין והוא ישפה אותה בגין כל סכום שתשלם לצורי בפועל בעקבות פסק דין זה.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 20-07-38087 ויקטור נ' עדיליה ואח'

81. מתוך הסכומים שנפסקו לעיל, אחריותו של **גיורא גרינברג** תוגבל לסכום של 510,000 ₪ כאשר סכום זה יישא הפרשי ריבית והצמדה החל מיום 15.4.18 ואילך. מתוך הסכום שנפסק לעיל כהוצאות משפט יישא גרינברג בסך 16,000 ₪ ובשכ"ט עו"ד בסך 35,000 ₪. במישור היחסים שבין גרינברג לבין בצלאל, אסולין ואושרי, תחול מלוא האחריות על השלושה האחרונים.

82. התביעה כנגד **עמוס הררי** תידחה. התובע צורי יישא בהוצאותיו של הררי ובשכ"ט עו"ד בסך כולל של 26,000 ₪. הבאתי בחשבון לעניין זה כי התביעה כנגד הררי הוגשה תחילה על סך של 370,000 ₪ ובסופו של יום היא נדחתה במלואה. עוד הבאתי בחשבון משך הזמן שארך ההליך, מספר הדיונים שהתקיימו, כללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי המומלץ), התש"ס-2000, ועוד כיו"ב.

ניתן היום, י"ז חשוון תשפ"ה, 18 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.

מוטי פירר, שופט

